

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۶ آبان ماه ۱۴۰۴

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۲۱۰

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
محمد بحیرایی، محمد پردل نظامی، شمیم پهلوان شریف، احمد حسن زاده فرد، علی حسینی نوه، رضا خانبابائی، امیر زراوندوز، پیمان طیار، هادی فولادی، علی قهرمان زاده، فرشید کریمی، عباس مالکی، محمد نظامی	ریاضی و آمار
سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، فرهاد علی نژاد، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، یاسین مهدیان، هومن نمازی	علوم و فنون ادبی
رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، جواد جلیلیان، امیرحسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، سینا غلامی، فاطمه قربیان، مهرداد کرمی، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی	جامعه‌شناسی
هانا احمدزاده، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، محمدعرفان فرهادی	روان‌شناسی
محمود بادبرین، ولی برجی، مجید پیگلری، عمار تاجبخش، رضا راشدنیا، آرمین ساعدپناه، محمد رضا سوری، حمیدرضا قاندامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی	عربی زبان قرآن
فاطمه احمدی، محمد رسایی، یاسین ساعدی، فاطمه عزیزی، آیدا فتاح‌زاده، فرزانه ناظمی، محمد مهدی یعقوبی	تاریخ و جغرافیا
حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سیاهی، حمید سودیان، فرهاد قاسمی نژاد، محمد قربانی، امیرمحمد قلعه‌گاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف	فلسفه و منطق
آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان	اقتصاد

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملازمضائی عباس مالکی	مسئول درس: آیه تهبازی ویراستار: مهسا محمدنیا، معصومه مفت‌کار، احسان زینعلی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	رضا رنجبری زهرا توکلی	مسئول درس: فریا رثویی ویراستار: محسن جعفری، زهرا تمسائی، مهدی یعقوبیان
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضا زاده، علی ابراهیمی آرانی
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	علیکا ذاکری سینا غلامی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: عزیز عابدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	د. محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: وحیده تجلی، تیما مروج، ابوالفضل مرادی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	فاطمه عزیزی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: یحیی باوچی، مصطفی وکالتی
فلسفه و منطق	سیده سعیرا معروف	فرهاد علی نژاد	امیرمحمد قلعه‌گاهی ایمان کلاته‌عربی	مسئول درس: سوگند پیگلری ویراستار: علی بدری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضا زاده، امیرمحمد کماپی، علی ابراهیمی آرانی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حقوق‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

بنابراین:

$$P(A) = (1 - P(A)) + 0/8 \Rightarrow 2P(A) = 1/8$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{1/8}{2} = 0/9$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۶- گزینه «۱» (رضا قاتانی)

۵ پرچم را به ۵! می‌توان کنار هم قرار داد. پس $n(S) = 5! = 120$

عددهای اول: $\{5, 3, 2\}$

عددهای غیر اول: $\{4, 1\}$

$$n(A) = \frac{3}{5} \times \frac{2}{4} \times \frac{1}{3} \times \frac{1}{2} = 12$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{12}{120} = \frac{1}{10}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۷- گزینه «۲» (پیمان طیار)

متمم این احتمال حالتی است که در بین مهره‌های انتخاب شده هم سفید و هم سیاه باشد.

$$P(A) = 1 - \frac{\binom{5}{1}\binom{4}{2} + \binom{4}{1}\binom{5}{2} + \binom{5}{1}\binom{4}{1}\binom{3}{1}}{\binom{12}{3}} = 1 - \frac{30 + 40 + 60}{220}$$

$$= 1 - \frac{13}{22} = \frac{9}{22}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۸- گزینه «۱» (هاری فولادی)

اگر ۳ رأی انتخابی به صورت، موافق، مخالف و معترض باشند باید انتخاب رأی را تکرار کند.

$$n(S) = \binom{10}{3} = \frac{10 \times 9 \times 8}{6}$$

$$n(A) = \binom{5}{1}\binom{3}{1}\binom{2}{1} = 5 \times 3 \times 2$$

$$P(A) = \frac{5 \times 3 \times 2}{10 \times 9 \times 8} = \frac{3 \times 6}{9 \times 8} = \frac{2}{8} = \frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۹- گزینه «۲» (کتاب آبی پنهانی - گنگور قارچ از کشور ۹۷)

می‌خواهیم یک عدد از میان اعداد طبیعی ۱ تا ۲۰ انتخاب کنیم که این کار به $n(S) = 20$ حالت امکان پذیر است. پیشامد مطلوب که آن A نامیده‌ایم، آن است که عدد انتخاب شده زوج باشد ولی بر ۳ بخش پذیر نباشد، یعنی: $A = \{2, 4, 8, 10, 14, 16, 20\} \Rightarrow n(A) = 7$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{7}{20} = 0/35$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۵ و ۲۷)

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۳»

(شعیم پولوان شریف)

برای آن که مجموع اعداد ظاهر شده مضرب ۳ باشد، باید جمعشان ۳ یا ۶ یا ۹ یا ۱۲ باشد. بنابراین:

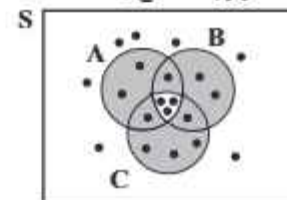
$$A = \{(1,2), (2,1), (1,5), (5,1), (2,4), (4,2), (3,3), (3,6), (6,3), (4,5), (5,4), (6,6)\} \Rightarrow n(A) = 12$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۲- گزینه «۴»

(امیر زراعتی)

برای تعیین پیشامد $A - B$ باید اشتراک A, B را از A حذف کنیم هر چه از A باقی بماند جواب است برای $B - C$ و $C - A$ هم به‌طور مشابه عمل می‌کنیم. لذا پیشامد زیر بدست می‌آید:

تعداد اعضای داخل قسمت‌های هاشور خورده (همان تعداد نقاط) برابر با ۱۰ می‌باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۳- گزینه «۲»

(عباس مالکی)

در ابتدا ۷۲ را بر پایه اعداد ۲ و ۶ تجزیه می‌کنیم:

$$72 = 6 \times 6 \times 2 \Rightarrow (1 \text{ سکه و } 2 \text{ تاس})$$

$$n(S) = 72$$

$$n(A) = \frac{2}{6} \times \frac{2}{6} \times \frac{2}{2} = \frac{1}{9} \Rightarrow P(A) = \frac{18}{72} = \frac{1}{4} = 0/25$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۴- گزینه «۴»

(علی قورمان زاده)

با توجه به سؤال و قرارگیری بازیکنان داریم:

$$D \square \square \square K$$

$$n(A) = 3! \times 2! \times \binom{5}{3} \times 3! = 6 \times 2 \times 10 \times 6$$

$$n(S) = 7!$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{6 \times 2 \times 10 \times 6}{7!} = \frac{6 \times 2 \times 10 \times 6}{7 \times 6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1} = \frac{1}{7}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۵- گزینه «۴»

(محمدرضا نقاشی)

$$P(A) = P(A') + 0/8$$

مطابق با داده‌های مسئله داریم:

از طرفی می‌دانیم:

$$P(A) + P(A') = 1 \Rightarrow P(A') = 1 - P(A)$$

$$f(4) = 2\sqrt{4} + 2 \times 4 = 4 + 8 = 12$$

$$f(9) = 2\sqrt{9} + 2 \times 9 = 6 + 18 = 24$$

$$\text{برد تابع} = \{0, 4, 12, 24\}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۵)

۱۵- گزینه ۲

(امیر حسن زارنده‌ر)

$$F = 1/8C + 22$$

$$F_T - F_1 = (1/8C_T + 22) - (1/8C_1 + 22)$$

$$= 1/8(C_T - C_1)$$

$$54 = 1/8(C_T - C_1)$$

$$\Rightarrow \text{افزایش دما بر حسب سانتی‌گراد} = \frac{54}{1/8} = \frac{54 \times 8}{1} = 432$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۴ تا ۶۲)

۱۶- گزینه ۱

(هاری خولاری)

می‌دانیم برای یافتن مقادیر برد باید در ضابطه تابع به جای x ، مقادیر دامنه را جایگذاری کنیم، یعنی باید در تابع به جای x ، مقادیر x_1 و x_2 را جایگذاری کنیم و مساوی $a+b$ و $b-a$ قرار دهیم، فرض می‌کنیم:

$$f(x_1) = a+b \Rightarrow ax_1 + b = a+b \Rightarrow ax_1 = a \Rightarrow x_1 = 1$$

$$f(x_2) = b-a \Rightarrow ax_2 + b = b-a \Rightarrow ax_2 = -a \Rightarrow x_2 = -1$$

$$\frac{x_1 + x_2}{2} = 0 \Rightarrow \text{حالا باید میانگین } x_1 \text{ و } x_2 \text{ را بیابیم که برابر است با } 0$$

توجه کنید اگر جای x_1 و x_2 را عوض کنیم یعنی $f(x_2) = a+b$ و $f(x_1) = b-a$ باشد تغییری در میانگین پاسخ x_1 و x_2 ندارد.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۶ تا ۶۲)

۱۷- گزینه ۱

(شیمین پهلوان شریف)

ضابطه تابع خطی f را $f(x) = ax + b$ در نظر می‌گیریم.
 $f(-5) = -2$ است یعنی:

$$f(-5) = -2 \Rightarrow a(-5) + b = -2 \Rightarrow -5a + b = -2 \quad (1)$$

$$f(1) + f(4) = 11 \text{ است، یعنی:}$$

$$f(1) + f(4) = 11 \Rightarrow a(1) + b + a(4) + b = 11$$

$$\Rightarrow 5a + 2b = 11 \quad (2)$$

حالا از حل دستگاه معادلات (۱)، (۲)، a و b و سپس ضابطه تابع خطی را به دست می‌آوریم:

$$\begin{cases} -5a + b = -2 \\ 5a + 2b = 11 \end{cases} \xrightarrow{\text{جمع می‌کنیم}} \begin{cases} -5a + b = -2 \\ 7b = 9 \end{cases} \Rightarrow b = \frac{9}{7}, a = 1$$

$$\text{است. } f(x) = x + 2$$

نقطه برخورد آن با محور x ها برابر است با:

$$f(x) = 0 \Rightarrow x + 2 = 0 \Rightarrow x = -2$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۶ تا ۶۲)

۱۸- گزینه ۲

(امیر ترانه‌دوز)

دو خط مورد نظر چون هیچ نقطه برخوردی ندارند بنابراین با هم موازی هستند. شیب دو خط موازی با هم برابر است، لذا $m = 2$ می‌باشد، حالا نمودار $y = 1 - mx$ را رسم می‌کنیم:

۱۰- گزینه ۱

(کتاب آبی پنهانی - کنگور خارج از کشور ۹۹)

هر سکه دو حالت و تاس ۶ حالت دارد، پس فضای نمونه پرتاب دو سکه و یک تاس بنا به اصل ضرب $n(S) = 2 \times 2 \times 6$ عضو دارد.

پیشامد مطلوب سؤال که آن را A می‌نامیم، آن است که در پرتاب دو سکه که حالت‌های $\{پ.پ.، پ.ر.، ر.پ.، ر.ر.\}$ را دارد، لااقل یک سکه «پشت» بیاید (یعنی حالت‌هایی که زیر آنها خط کشیده شده و تعداد آنها ۳ تا است) و تاس عددی فرد بیاید (یعنی ۱، ۳ یا ۵ که تعداد آنها ۳ تا است) پس بنا به اصل ضرب داریم: $n(A) = 3 \times 3$ و در نتیجه:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{3 \times 3}{2 \times 2 \times 6} = \frac{3}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ تا ۲۱)

ریاضی و آمار (۱)

۱۱- گزینه ۲

(فرشید کریمی)

$$f(x) = ax + b \Rightarrow \begin{cases} f(2x-1) = a(2x-1) + b = 2ax - a + b \\ f(2x+1) = a(2x+1) + b = 2ax + a + b \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(2x-1) + f(2x+1) = 4ax + 2b$$

$$\xrightarrow{\text{طبق فرض}} x-2 = 4ax + 2b \Rightarrow \begin{cases} 4a = 1 \Rightarrow a = \frac{1}{4} \\ 2b = -2 \Rightarrow b = -1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(x) = \frac{1}{4}x - 1 \xrightarrow{x=2} f(2) = \frac{1}{4}(2) - 1 = \frac{1}{2} - 1 = -\frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۱)

۱۲- گزینه ۳

(امیر بهرایی)

$$\text{مجموع اعضای دامنه} = 3 + b - 1 + 4 = 6 + b = 8 \Rightarrow b = 2$$

$$\text{مجموع اعضای برد} = a + 3 + 2 + b + 1 = 6 + a + b = 11$$

$$\xrightarrow{b=2} 8 + a = 11 \Rightarrow a = 3$$

$$\Rightarrow a - b = 3 - 2 = 1$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۵)

۱۳- گزینه ۲

(علی حسینی‌نوه)

با توجه به دامنه تابع متوجه می‌شویم که گزینه‌های ۱ و ۴ حذف می‌شوند چون دامنه تابع برابر است با: $D = \{1, 2, 3, 4\}$ از بین گزینه‌های ۲ و ۳ چون می‌خواهیم تابع خطی باشد، گزینه‌ای مورد قبول است که نقاط همه روی یک خط راست قرار بگیرند که گزینه ۲ رد و گزینه ۳ مورد قبول است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۶ تا ۶۲)

۱۴- گزینه ۴

(محمد پرور نقاشی)

می‌دانیم که دامنه تابع، ورودی تابع است و خروجی تابع، برد خواهد شد، پس داریم:

$$f(x) = 2\sqrt{x} + 2x$$

$$f(0) = 2\sqrt{0} + 2 \times 0 = 0$$

$$f(1) = 2\sqrt{1} + 2 \times 1 = 4$$

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

(سعید پعفری)

۲۱- گزینه «۲»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: سبک عالمانه: به تناسب مخاطب

گزینه «۳»: سبک تعلیمی: بر اساس هدف

گزینه «۴»: سبک حملی: بر اساس موضوع و نوع / سبک علمی: به تناسب مخاطب

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

(عزیز الیاسی‌پور)

۲۲- گزینه «۲»

تقسیم‌بندی سبک‌های فرعی در سبک خراسانی از نظر «زمانی» است نه بر اساس جغرافیا.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۶۲)

(مجتبی قهراری)

۲۳- گزینه «۳»

قالب عمده شعر این دوره قصیده است؛ قالب‌های مسقط، ترجیع‌بند و مثنوی به تدریج در این دوره شکل گرفتند و قالب غزل در اواخر این دوره رشد یافت.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

(مجتبی قهراری)

۲۴- گزینه «۴»

موارد مربوط به گزینه «۴»، یعنی موارد «ب» و «د» نادرست هستند: «ب» محتوای نثرهای دوره سامانی بیشتر علمی است و گاهی نثرهای حماسی، تاریخی و دینی هم دیده می‌شود. «د» «التهفیم» از آثار نثر دوره سامانی است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۶۲ و ۶۵)

(فرهاد علی‌نژاد)

۲۵- گزینه «۱»

یکی از ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی غلبه روح شادی و نشاط و خوش‌باشی است. تم‌گرایی‌ای که در این بیت دیده می‌شود در سبک خراسانی کمتر دیده می‌شود. بیت از سعدی است و از گم‌گشتن بی‌امان عشق حکایت دارد.

ویژگی‌های سبک خراسانی در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: استفاده از «متر» پیش از مفعول جمله - سادگی بند و اندرز

گزینه «۳»: شادی و خوش‌باشی - معشوق زمینی

گزینه «۴»: تفاوت تلفظ برخی واژگان با زبان امروزی (منی: می / شراب) - برخی کاربردهای تاریخی (جدانویسی: پیشوند «هی» در مصراع دوم) - شادی و خوش‌باشی

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

۲۶- گزینه «۲»

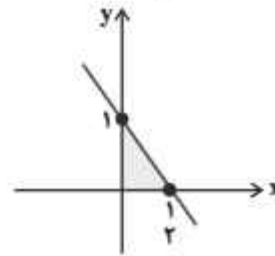
منظور شاعر از «معشوق» در بیت گزینه «۲» همان خدایی است که «قوم به حج رفت» مخاطب شاعر، در جست‌وجوی او به سفر حج رفته‌اند؛ پس در این بیت، معشوق آسمانی مدنظر است که مطابق با سبک خراسانی نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: توصیف حسی زیبایی‌های معشوق که شاعر در پی دستیابی به اوست، بیانگر عشق زمینی و سبک خراسانی است.

گزینه «۳»: در این بیت نیز، زیبایی و بلندقامتی معشوق با «صنم» و «سرو» مقایسه شده است که نمایش‌دهنده عشق زمینی است.

$$y = 1 - mx \xrightarrow{m=2} y = 1 - 2x \Rightarrow \begin{cases} x=0 \rightarrow y=1 \Rightarrow A \\ y=0 \rightarrow x=\frac{1}{2} \Rightarrow B \end{cases}$$

$$\text{ارتفاع} \times \text{قاعده} = \frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4} = 0.25$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۶ و ۶۲)

۱۹- گزینه «۳» کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور قارچ از کشور ۱۴۰۲ - نوبت دوم (پیمانه)

برای پیدا کردن نقطه (a, b) ، دو مقدار دلخواه به m می‌دهیم تا معادله دو خط به دست آید. سپس نقطه تقاطع این دو خط را می‌یابیم که همان نقطه (a, b) خواهد بود:

$$f(x) = \left(\frac{1-m}{2}\right)x - m + \frac{1}{2}$$

$$\begin{cases} m=1 \rightarrow y = 0 - 1 + \frac{1}{2} = -\frac{1}{2} \\ m=\frac{1}{2} \rightarrow y = \left(\frac{1-\frac{1}{2}}{2}\right)x - \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = \frac{1}{4}x \end{cases}$$

$$\frac{1}{4}x = -\frac{1}{2} \Rightarrow x = -2$$

تلافی دو خط را با مساوی قرار دادن معادله‌ها، به دست می‌آوریم:

$$\frac{1}{4}x = -\frac{1}{2} \Rightarrow x = -2$$

بنابراین دو خط در نقطه‌ای به طول $x = -2$ و عرض $y = -\frac{1}{2}$ متقاطع‌اند،

$$(a, b) = \left(-2, -\frac{1}{2}\right) \Rightarrow \frac{a}{b} = \frac{-2}{-\frac{1}{2}} = 4$$

پس داریم:

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۶ و ۶۱)

۲۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

ضابطه تابع را با هر یک از اعضای برد، یعنی ۲ و ۵، برابر قرار می‌دهیم تا مقادیر x یعنی دامنه تابع، به دست آید:

$$f(x) = x^2 - 4, R_f = \{2, 5\}$$

$$\begin{cases} f(x) = 2 \Rightarrow x^2 - 4 = 2 \Rightarrow x^2 = 6 \Rightarrow x = \pm\sqrt{6} \\ f(x) = 5 \Rightarrow x^2 - 4 = 5 \Rightarrow x^2 = 9 \Rightarrow x = \pm 3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \text{دامنه } D_f = \{\sqrt{6}, -\sqrt{6}, 3, -3\}$$

بنابراین دامنه تابع حداکثر ۴ عضو دارد.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۰ و ۵۵)

(انعام ممدی)

۳۲- گزینه ۲

بیت «الف» تناسب: «خون و رزم» / موازنه دارد / تشبیه ندارد.
بیت «ب» تناسب: «چراغ و فروغ» و «خورشید و فروغ»
بیت موازنه دارد، تقابل سجع‌های متوازن:

کای	خورشید	چراغ	فرستاده	فروغ
وی	مریخ	نهیض	رسانیده	صدا

تشبیه: چراغ تو به خورشید فروغ بخشیده است (تشبیه مرجع)

بیت «ج» تناسب: بهار، چمن، گل / ترصیع دارد: تقابل سجع‌های متوازی / تشبیه: «او» به «بت» و «او» به «گل»

نکته: هر ترصیعی موازنه است، ولی هر موازنه‌ای ترصیع نیست!

بیت «د» تناسب: «سرو، چمن، لاله، سمن، گل، صبا» و «شمع و گل» / بیت موازنه ندارد / تشبیه ندارد

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

(سیدعلیرضا امیری)

۳۳- گزینه ۴

در بیت گزینه ۴ ترصیع وجود ندارد، چرا که واژه «دل» در مصراع اول و واژه «جان» در مصراع دوم دارای حروف پایانی مشترک نیستند

چرا / نهم / نهم / دل / بر / خیالت

چرا / نهم / نهم / دل / بر / خیالت

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تلمیح به کلام آشنای «سحرخیز باش تا کامروا شوی» دارد

گزینه ۲: مصراع دوم بنابر راهنمایی خود شاعر (طغرل احراری) از بیدل دهلوی تضمین شده است.

گزینه ۳: واژه‌های «سبو، ساقی و خم» مراعات‌تظیر دارند.

(علوم و فنون ادبی، بدیع)

(یاسین مهربان)

۳۴- گزینه ۴

بیت «د»: تقابل سجع‌های متوازی و متوازن، پدیدآورنده آرایه «موازنه» است.

بیت «الف» تشبیه: «شکرخنده» خنده‌ای که مانند شکر، شیرین است.

بیت «ج» تشخیص: شاعر می‌گوید که گل، با اینکه عمر کوتاهی دارد، در حال شادی کردن و خندیدن است و شبنم دیدگاه متفاوتی دارد و معتقد است که کسی که عمرش رو به پایان است، نباید بخندد و شادی کند و از همین رو، گریان است.

بیت «ب» ترصیع: تقابل سجع‌های متوازی، پدیدآورنده آرایه «ترصیع» است. توجه داشته باشید که «مولی» به شکل «مولاً» تلفظ می‌گردد و سجع متوازی بین «دنیا» و «مولی» برقرار است.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

(رضا رهبری)

۳۵- گزینه ۳

مجاز: «گردون» مجاز از مردم و «صحرا» مجاز از هر آنچه درون صحراست.
تشبیه: گردون به مانند دیده وامق می‌گردد - صحرا به مانند دیده عذرا می‌خندد / تلمیح: اشاره به ماجرای وامق و عذرا از عشاق مشهور ادب پارسی / بیت دارای موازنه است:

همی‌گرید	از	او	گردون	پسان	دیده	وامق
همی‌خندد	از	او	صحرا	پسان	دیده	عذرا

گزینه ۴: در بیت این گزینه هم صحبت از «غمزه» معشوق است و دیوانه‌شدن عاشق و هیچ عنصری که به عشق آسمانی اشاره کند، به چشم نمی‌خورد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۶۳)

۳۷- گزینه ۳

(امین قهرمانی)

شاعر در این بیت، دعوت به می‌خواری و شادنوشی و نواختن چنگ دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: توصیف طبیعت و واقع‌گرایی

گزینه ۲: غم‌گرایی و اغراق در ریختن اشک

گزینه ۴: حاکم‌بودن روح حماسه

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه ۶۳)

۳۸- گزینه ۲

(سهراب پورعی)

کاربرد دو حرف اضافه برای یک متمم (به سر بر)، واژگان کهنی مثل «رامشگران» (نوازندگان و اهل موسیقی) و «فسر» (به معنای تاج) و ضمناً تفاوت تلفظ برخی واژگان با واژگان امروزی (پیل: فیل) همگی از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی‌اند که در این بیت دیده می‌شود.

البته دیگر زبان جدیدتری دارند و مربوط به دوره‌های بعدی هستند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۶۲)

۳۹- گزینه ۴

(امین قهرمانی)

عبارت گزینه ۴ از «تاریخ بلعمی» ذکر شده است که از مشن سبک دوره سامانی است. کاربرد شکل کهن فعل ماضی استمراری (گفتندی) و واژگانی کهن مانند «برسته» از ویژگی‌های سبک نثر دوره سامانی‌اند.

توضیحات مقابل عبارت در دیگر گزینه‌ها همگی درست هستند (دقت کنید که با تسلط بر ویژگی‌های سبک‌های نثر دوره اول می‌توان به این سؤال پاسخ داد هرچند تمامی این متن‌ها در کتاب درسی ذکر شده‌اند).

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۳۰- گزینه ۲

(یاسین مهربان)

این بیت، فاقد مجاز است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «فتاب» مجاز از «خورشید»

گزینه ۳: «الله اکبر» مجاز از «آذان»

گزینه ۴: «سفال» مجاز از «کوزه سفالی»

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۳۱- گزینه ۴

(سیدعلیرضا امیری)

تشبیه گسترده: همچو شمع / استعاره مصرحه: «آتش دل» / عشق / استعاره مکنیه: «آب رخ شمع»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تشبیه و استعاره مکنیه ندارد. / استعاره مصرحه: «چه پرده‌سرا»

گزینه ۲: تشبیه فشرده: «جیع حوادث» / استعاره مکنیه: «سرزتش تیغ

حوادث» / استعاره مصرحه: «شه بحر»

گزینه ۳: فاقد تشبیه و استعاره مصرحه / استعاره مکنیه: «سافر خون‌خوار»

«دویدن، طلب کردن و دامن گرفتن توسط اشک» و «دامن سافر»

(علوم و فنون ادبی، بیان)

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» بیت فاقد مجاز است. / تلمیح: اشاره به آیه «إِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاٰجِعُونَ» تشبیه مشاهده نمی‌شود. / بیت دارای ترصیع است: (موازنه نیز نوعی ترصیع است).

ما	ز	بالایم	و	بالا	می‌رویم
ما	ز	دریایم	و	دریا	می‌رویم

گزینه «۲» بیت فاقد مجاز است. تشبیه: شاعر بخشگی ممدوح را به ابر بهار و آگاهی و حزم او را به کوه تشبیه کرده است. / تلمیح مشاهده نمی‌شود. / بررسی موازنه:

ز	دست	بخشش	او	حاکمی	است	اشک	سحاب
ز	حزم	محکم	او	راوی	است	سنگ	جبال

گزینه «۴» «یمین» مجاز از دست است. / تلمیح مشاهده نمی‌شود. (نکته: «شیرین و شکر» همیشه سازنده تلمیح نیستند و گاهی در معنای ماده شیرین یا دلنشین به کار می‌روند). / بیت دارای موازنه است:

گهی	ز	بوسه	شیرین	شکر	کنی	به	مذاقش
گهی	ز	باده	رنگین	قدح	دهی	به	یمیش

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۶- گزینه «۴»

تشبیه گسترده: مصراع اول - استعاره مکنیه: «ای باد صبا» تشبیه: «چون نفس‌سوختگان می‌رسی» شبهه: محذوف (یاد صبا) / شبهه: نفس‌سوختگان / ادات تشبیه: چون

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «چون چون سگ کوی توام» تشبیه گسترده - بیت فاقد استعاره مکنیه است.

گزینه «۲»: گنج عافیت: عافیت (شبهه)، گنج (شبهه) - بیت فاقد استعاره است.

معنای بیت: از دنیا داران بی‌انصاف طلب چیزی مکن که خود صاحب گنج عافیت و سلامتی هستی و خود می‌توانی نیاز خود را برآوری. (بی‌نیازی از دیگران)

گزینه «۳»: بیت فاقد تشبیه و استعاره است.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۳۷- گزینه «۴»

(رضا رفیعی)

در آرایه سجع خواندیم که «ارزش موسیقایی سجع متوازی از همه سجع‌ها بیشتر است». بنابراین می‌توان گفت: آرایه ترصیع از موازنه ارزش موسیقایی بیشتری دارد. زیرا به تنهایی از سجع‌های متوازی ساخته شده است. فقط در گزینه «۴» آرایه ترصیع مشاهده می‌شود و سایر گزینه‌ها دارای موازنه هستند.

هست	انعام	تو	در	برج	مروت	اختر
هست	اکرام	تو	در	درج	فتوت	گوهر

(علوم و فنون ادبی، بدیع)

۳۸- گزینه «۴»

(هومن نزاری)

سجع متوازن میان «مطیع و حریف» باعث ایجاد موازنه شده است و دیگر واژگان (به غیر از واژگان تکراری) سجع متوازی دارند. تناسب: مطیع و خدمت و فرمودن

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مراعات نظیر: «زلف» و «چشم» / مجاز: بیت فاقد مجاز است. گزینه «۳»: تشبیه: مصراع اول / فاقد تضمین

گزینه «۴»: «قدم» مجاز از رفتار / فاقد ترصیع

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۹- گزینه «۳»

(مجتبی قهرمانی)

وزن بیت گزینه «۳» از پایه‌های آوایی همسان دولختی است: مغالطن فعلطن مغالطن فعلطن.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفعول فاعلات مغالطن فاعلطن

گزینه «۲»: مفتعلن فاعلات مفتعلن فع

گزینه «۴»: مغالطن فعلطن مغالطن فعلطن

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۰- گزینه «۳»

(رضا رفیعی)

پرسی وزن سایر ابیات:

گزینه «۱»: فعلطن مغالطن فعلطن

گزینه «۲»: مغالطن فعلطن مغالطن فعلطن

گزینه «۴»: مغالطن فعلطن مغالطن فعلطن

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۱- گزینه «۲»

(یاسین مهریار)

نظم و ترتیب هجاهای دو مصراع، باید دقیقاً مثل یکدیگر باشند تا به لحاظ عروضی، با یکدیگر همخوانی داشته باشند. مصراع دوم این گزینه، در قیاس با مصراع اول، دارای یک هجای بلند اضافه است که باعث می‌شود آن‌ها با یکدیگر همخوانی نداشته باشند و یک بیت را تشکیل ندهند. دو مصراع سایر گزینه‌ها، به لحاظ کمیت و کیفیت هجاها، دقیقاً مشابه هستند.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۲- گزینه «۱»

(سیدعلیررضا احمدی)

وزن مصراع «الف» مفعول (U--) فاعلات (U-U-) مغالطن (U--U) فاعلطن (U--U)

وزن مصراع «ب» مفعول (U--) مغالطن (U-U-) مغالطن (U--U)

وزن مصراع «ج» مفعول (U--) مغالطن (U-U-) فعلطن (U--U)

وزن مصراع «د» مفعول (U--) فاعلات (U-U-) مغالطن (U--U)

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۴۳- گزینه «۴»

(سیدعلیررضا احمدی)

هدف از طرح این تست آشنایی اولیه با اختیارات زبانی است ولی با آموخته‌های تقطیع هجایی که در سال دهم آموختید می‌توانید این سوال را حل کنید. هنگام تقطیع مصراع «الف» «ج» و «د» تفاوت‌هایی در تقطیع هجایی و وزن آن‌ها به چشم می‌خورد که دقیقاً همین اختلاف‌ها، اختیارات شاعری را بیان می‌کند.

(سید یعقوبی)

۴۷- گزینه ۴

بیت صورت سؤال به داستان بر دار کردن منصور حلاج اشاره دارد و می گوید جرم حلاج این بود که اسرار عشق را افشا کرده بود. بنابراین مفهوم کلی این بیت «پرده پوشی و نگه داشتن راز و عدم افشای آن» است، اما در بیت گزینه ۴ «شاعر از «بلبل» که عموماً نماد عاشق است، می خواهد اسرار را افشا کند و در صندوقچه اسرار عشق را بگشاید. بنابراین دست کم «افشای راز را جرم و ناروا نمی داند». پس این دو بیت با هم در تقابل معنایی قرار دارند.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۱: «شاعر می گوید شمع می خواست راز عاشقان را افشا کند، اما زبانش (به واسطه آتش) گرفت و خدا را شکر نتوانست افشای راز کند. البته شاعر در این بیت تلویحاً به کشته شدن شمع با آتش هم اشاره دارد که این امر می تواند قرابت این بیت با بیت صورت سؤال را بیشتر کند، نه تقابل معنایی را.

گزینه ۲: «مفهوم این بیت بی ارتباط با بیت صورت سؤال است. شاعر می گوید اگر قاتل بار دیگر عزم کشتن مرا کند، این بار از تیغ او جان خواهم گرفت.

گزینه ۳: «شاعر می گوید نوای ساز و آواز باعث شد راز من از پرده بیرون افتد. بنابراین بیشتر هم راسخا با بیت صورت سؤال است، یعنی افشای راز را امری مطلوب نمی داند.

(علوم و فنون ادبی، مفهوم، صفحه ۳۱)

(عزیز الیاسی/ور)

۴۸- گزینه ۴

ایات سه گزینه دیگر، بر آشکار بودن خدا و صنع خدا تأکید دارند، اما بیت گزینه ۴ درباره آگاهی خداوند از خطا و گناهان بندگان است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۴)

(کنگور قراج از کشور ۱۴۰۲)

۴۹- گزینه ۱

بیت صورت سؤال در توصیف طلوع آفتاب سروده شده است. شاعر خورشید را به محبوبی تشبیه کرده است که در کجایه های تشبیه است و مگره از زلف طلایی رنگش می گشاید.

در بیت گزینه ۱ «غروب آفتاب توصیف شده است. شاعر می گوید دیشب هنگامی که سلطان چرخ (خورشید) به سمت مغرب رفت، شهاب ها مانند تیزه های آسمان را پر کردند.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۲: «منظور از «یک گل زرد» در این بیت خورشید است که با غروب ستارگان (هزاران ترگس) طلوع می کند.

گزینه ۳: «هنگامی که گیتی فروز (خورشید) از پشت کوه سر زد، روز زلف های شب را گرفت و پیچید (شب تمام شد و روز آغاز شد).

گزینه ۴: «آن ترک پری چهره (معشوق) هر روز صبح از شبستان طلوع می کند، مانند خورشید که هر صبح چون چشمه ای درخشان رخ می نماید.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۷)

(کنگور قراج از کشور ۱۴۰۱)

۵۰- گزینه ۳

ایات گزینه های ۱، ۲ و ۴ در پی بیان این نکته اند که عبادت، تضرع و گریه و زاری نیمه شب و سحرگاه به درگاه خداوند، تأثیر خود را می گذارد و برای انسان قبول درگاه الهی، دفع بلا و ارزشمنی را به همراه دارد.

در بیت گزینه ۳ «حافظ شوق لب معشوق را دلیل ایادبردن ورد سحرگاه (عبادت سحرگاهی) و درس شبته می داند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۸)

الف) U -- (ب ری) U -- (د ری) U -- (ش کس) (ب) U -- (پ بست)

ج) U -- (ن س بو پی) U -- (دا دین حا) U -- (لک ن آب)

ه) U -- (آ هو از دا) U -- (من د رو نا) U -- (وار داد)

توضیح نکته درسی:

همان طور که می بینید در «الف» سه بار هجای بلند به شکل کوتاه آمده (د - ن - ث) به ترتیب در هجای سوم، ششم و نهم) همچنین در «ج» هجای نخست «ن» کوتاه است، ولی طبق وزن می بایست بلند باشد و همین طور در «ه» هجای دوم بلند است، در حالی که باید طبق وزن واژه «U --» کوتاه باشد. نتیجه می گیریم که در هجای سوم، ششم و نهم مصراع «الف» در هجای اول مصراع «ج» و در هجای دوم «ه» اختیار شاعری رخ داده است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

(سید علیرضا امیری)

۴۴- گزینه ۲

صورت درست خط عروضی: پ ر ک وید ای ح ری قان پ ک شید یا ر ما را -- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

(سید علیرضا امیری)

۴۵- گزینه ۴

مفهوم رباعی و مصراع مذکور در گزینه ۴ هر دو به ترک تعلقات دنیوی اشاره دارد.

در مصراع گزینه ۴ «واژه «رباط» به معنای کاروان سرا است و با توجه به استعاره معنای «دنیا» می دهد.

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۱: «تقطیع هجایی مصراع اول: U -- U / U -- U / U -- /

تقطیع هجایی مصراع دوم: U -- U / U -- U / U -- /

توضیح نکته درسی:

در درس ۵ علوم و فنون (۳) خواهیم خواند که این تفاوت در تقطیع دو مصراع به دلیل وجود اختیارات شاعری در هجای دوم مصراع دوم است. در واقع این هجا باید بلند تلقی شود تا وزن هر دو مصراع برابر شود.

گزینه ۲: «تلمیح: اشاره به زیبایی حضرت یوسف / استعاره: «این شهد» (ترک تعلقات دنیوی) / تشبیه: «میراث آرزو» / مجاز: «یک انگشت» مقدار کم

گزینه ۳: «همزه در واژه «اگر» حذف شده است و واژه «ذلت» با تشدید خوانده می شود. خط عروضی مصراع آخر کاملاً درست است.

(علوم و فنون ادبی، ترکیبی)

(امیر حسین اشتری)

۴۶- گزینه ۱

مفهوم ایات مشترک: خداوند در تمام پدیده های جهان تجلی یافته است و به همین دلیل همواره آشکار، پیدا و در مقابل چشم است.

تشریح سایر ایات:

الف) ازلی بودن عشق

د) مدح شاه

تکلیف: در بیت «ج» کلمات عربی اشاره دارند به گفت و گوی موسی (ع) در کوه طور با خداوند موسی (ع) به خداوند می گوید: «پروندگان را خود را به من نشان بده تا در تو پتگرم» (رب ارنی انظر الیک)، و خداوند پاسخ می دهد: «مرا نخواهی دید...» (لن ترانی...).

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۷۱)

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- گزینه «۴»

(رفانه امینی)

تشریح موارد:

- علوم طبیعی و فناوری حاصل از آنها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و همچنین وسیله غلبه او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.

- به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی، پیش‌بینی در علوم اجتماعی دشوارتر از علوم طبیعی است.

- با شناخت قواعد زندگی در خانواده، کلاس، شهر، محله، کشور و دیگر اجتماعات، هم از فرصت‌های آنها برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان می‌مانیم.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۵۲- گزینه «۴»

(سیدین ساعدی)

تشریح موارد نادرست:

- نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری از فواید علوم انسانی و علوم اجتماعی است.

- علوم انسانی به دلیل اینکه به فهم معانی کنش‌های انسان‌ها می‌پردازند، «علوم تفهیمی» نامیده می‌شوند و از این نظر که به تنقید از کنش‌های ناپسند آدمیان می‌پردازند، «علوم انتقادی» گفته می‌شوند.

- «جامعه‌شناسی خرد» کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را بررسی و مطالعه می‌کند و «جامعه‌شناسی کلان» ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی و مطالعه می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۵۳- گزینه «۲»

(محمدمهدی یعقوبی)

- زندگی اجتماعی انسان به دلیل اینکه ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و... دارد، شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوتی را پدید آورده است.

- در جامعه‌شناسی بر اساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است. جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه‌شناسی تفسیری و جامعه‌شناسی انتقادی سه رویکرد اصلی جامعه‌شناسی‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۶)

۵۴- گزینه «۳»

(سینا غلامی)

جامعه‌شناس در آشنایی زبانی از دید یک فرد فریبه به موضوعات آشنا و روزمره اطراف خود نگاه می‌کند و در کنار بی‌نظمی، نظم را می‌شناسد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۵۵- گزینه «۳»

(امیرحسین قزایی)

تشریح موارد نادرست:

- گاهی دیگران مطابق انتظارات رفتار نمی‌کنند و حوادثی خلاف قواعد رخ می‌دهد.

- راه رفتن یک کنش اجتماعی پیش‌پا افتاده به نظر می‌رسد ولی برای راه رفتن صحیح هر فرد تلاش می‌کند قواعدی را رعایت کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۵۶- گزینه «۲»

(آریه پیرقی)

برداشت روزافزون از نفت در کشورهای منطقه خاورمیانه ← تغییر در محیط توسط نظام اجتماعی

میانگین سن در اولین ازدواج زنان و مردان کل کشور ← پدیده‌های هم‌تغییر

در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها بهتر می‌توان دید ← ساختار اجتماعی

کنش‌های ما را برای یکدیگر قابل پیش‌بینی می‌کنند و امکان مشارکت ما را در زندگی اجتماعی فراهم می‌آورند ← قواعد اجتماعی

در طول قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم وجود خانواده‌های بزرگ قاعده کلی بود ← تغییر در خود نظام اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۳ و ۲۵)

۵۷- گزینه «۲»

(مریم قسروی رهنوی)

- با محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شود؛ یعنی تنها بیان آن دسته از روابط علت و معلولی میان پدیده‌ها، دانش علمی و معتبر محسوب می‌شود که با حس و تجربه مشاهده‌پذیر باشد، زیرا چنین می‌پنداشتند که دانش علمی تنها از راه حس به دست می‌آید.

- موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی، باعث شد جامعه‌شناسان علاقه‌مند شوند تا شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی همچون ماشین و بدن انسان را برجسته کنند و نظم جامعه را همانند نظم میان اعضای بدن یا اجزای ماشین بدانند.

- گاهی تغییر در یک پدیده اجتماعی با تغییر در پدیده دیگر همراه است. این دو پدیده را «هم‌تغییر» می‌گویند. یعنی می‌توان تغییرات یکی از آنها را به کمک تغییرات دیگری توضیح داد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۵ و ۲۷)

۵۸- گزینه «۲»

(پوار فایلیان)

جامعه‌شناسی تبیینی

موضوع	روش	هدف
پدیده‌های اجتماعی هستند	حس و تجربه (نگاه از بیرون)	پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های طبیعی هستند

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه ۲۷)

۵۹- گزینه ۳

(ریاضه امینی)

تشریح موارد:

- اگر جامعه را همچون طبیعت تصور کنیم و آن را دستانوردی انسانی ندانیم، در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزارری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم، اما قادر نخواهیم بود، تغییری بنیادی در جامعه به‌وجود آوریم. یگسان دانستن طبیعت و جامعه، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد.

- ما فقط می‌توانیم قوانین طبیعی را بشناسیم، سپس با استفاده از علوم طبیعی و تا جایی که قوانین طبیعی به ما اجازه می‌دهد، تفسیراتی ایجاد نماییم. مثل تولید هندوانه به شکل‌های هندسی گوناگون و یا درختانی با چند نوع میوه.

- جامعه‌شناسی تبیینی، تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌بیند. از این منظر برخی جوامع از برخی دیگر پیچیده‌ترند، در رفع نیازهای خود تواناترند و به همین دلیل پیشرفته‌ترند. طرفداران این دیدگاه گمان می‌کنند که همه جوامع، مسیر یکسانی به سوی پیشرفت طی می‌کنند در حالی که واقعیت این است که انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۹ و ۳۰)

۶۰- گزینه ۲

(سید آرش مرتضائی‌قر)

عبارت نخست مربوط به تغییراتی است که یک نظام اجتماعی به مثابه یک موجود زنده در خود ایجاد می‌کند. عبارت دوم به این موضوع اشاره دارد که «هی‌نظمی بیشتر از نظم به چشم می‌آید و ما نمی‌توانیم نظم را مشاهده کنیم چون به آن عادت کرده‌ایم».

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۱ و ۲۶)

جامعه‌شناسی (۱)

۶۱- گزینه ۳

(فاطمه قربایی)

تشریح عبارات:

گزینه ۱: نادرست (وارد قلمرو واقعی می‌شوند) - درست

گزینه ۲: درست - درست

گزینه ۳: درست - نادرست (واقعیت‌ها را در پرتو آرمان‌ها ارزیابی می‌کنیم)

گزینه ۴: درست - درست

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۶ و ۶۱)

۶۲- گزینه ۱

(فاطمه رضائیان)

- «سحرخیز باش تا کامروا باشی» ناظر بر تأثیر جهان نفسانی بر جهان اجتماعی است. «ترشح بیش از اندازه غده تیروئید موجب عصبانی شدن می‌شود» مربوط به تأثیر جهان طبیعی بر جهان نفسانی است.

- «آسیابی بودن» یک ویژگی انسانی، اجتماعی و ثابت است. همچنین «دارای سندروم داون بودن» یک ویژگی فردی، انسانی و ثابت است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۶۸ و ۷۲)

۶۳- گزینه ۴

(سید آرش مرتضائی‌قر)

هویت افراد در جامعه سرمایه‌داری بیشتر به ثروت و توان اقتصادی آن‌ها وابسته است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۷۳ و ۷۶)

۶۴- گزینه ۳

(مهراد کریمی - دهگلان)

۱- نادرست (صدور شناسنامه برای نوزادان بخشی از هویت اجتماعی است که توسط جهان اجتماعی تعیین می‌شود) - نادرست (فرهنگ‌هایی که ظرفیت عقلانی و منطقی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند از قدرت اقناع بیشتری برخوردارند).

۲- درست - درست

۳- درست - نادرست (تشویق و تنبیه غیررسمی که بیشتر توسط خانواده، همسالان و عموم افراد جامعه انجام می‌شود تأثیرات و نتایج عمیق‌تری دارد).

۴- نادرست (هر فرد در یک جهان اجتماعی متولد می‌شود که به وسیله نسل‌های قبل ایجاد شده است به این معنا که بخشی از هویت اجتماعی فرد توسط جهان اجتماعی تعیین می‌شود) - درست

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۰ و ۸۶)

۶۵- گزینه ۱

(سید آرش مرتضائی‌قر)

موارد به ترتیب با گزینه ۱ مرتبط هستند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۸۳)

جامعه‌شناسی (۲)

۶۶- گزینه ۳

(کنگاور سراسری ۱۴۰۴ - دوره ۱۴۰۴)

جامعه جهانی قبل از ظهور غرب جدید به صورت امروز نبوده است؛ فرهنگ‌ها و تمدن‌های مختلف هر یک در بخشی از جهان حاکمیت‌های سیاسی مربوط به خود را به وجود آورده بودند. روابط اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی بین کشورهای مختلف با حاکمیت‌های متفاوت برقرار بود و جامعه جهانی که از طریق این روابط شکل می‌گرفت به گونه‌ای نبود که سرتوشت تعاملات فرهنگی را تابع روابط سیاسی، نظامی یا اقتصادی قرار دهد. به همین دلیل اگر برخی کشورها مورد هجوم نظامی قرار می‌گرفتند، در صورتی که از ظرفیت فرهنگی برتری برخوردار بودند گروه مهاجم را درون خود هضم و جذب می‌کردند. فرهنگ‌های مختلف نیز می‌توانستند از مرزهای جغرافیایی خود از طریق روابط تجاری یا گفت‌وگوهای مستقیم علمی و معرفتی عبور کنند. فرهنگ غرب از سده هفدهم تا بیستم شکل جدیدی به روابط میان جوامع با جامعه جهانی بخشید. در دو سده نوزدهم و بیستم، سازماندهی سیاسی و اقتصادی جدیدی شکل گرفت که جوامع غربی را به صورت جوامع مرکزی و دیگر جوامع را به صورت جوامع پیرامونی درآورد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۷ و ۵۷)

روان‌شناسی

۷۱- گزینه ۴

(معبودرضا توکلی)

عبارت اول: فراختای زندگی، پستری است که روان‌شناسی رشد، تغییرات رشدی انسان را در آن بررسی می‌کند.

عبارت دوم: مفهوم کمال همنشین، به تأثیر عوامل محیطی در رشد انسان اشاره دارد.

عبارت سوم: دوقلوهای همسان، حتماً همنشین هستند؛ چون از یک تخمک به وجود آمده‌اند.

عبارت چهارم: در روان‌شناسی به رفتارهایی که وابسته به آمادگی زیستی است، ریش یا پختگی می‌گویند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۳۷ و ۶۲)

۷۲- گزینه ۳

(معبودرضا توکلی)

الف) درست: ویژگی‌های مربوط به رشد انسان را به دلیل پیوستگی رشد، نمی‌توان به راحتی به مراحل مشخص تقسیم کرد.

ب) نادرست: در هفت سال اول که دوران کودکی است، باید کودک را برای بازی آزاد گذاشت و عواطفش را رشد داد.

ج) درست: در هفت سال سوم (توجوئی) باید با او به منزله مشاور رفتار کرد. دیگر نباید به صورت آمرانه با او رفتار شود. باید وی را چون عضو بزرگ خانواده دگست و مانند دیگران او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد.

د) نادرست: صفات (همچون رنگ چشم) با کروموزوم منقل می‌شوند و نوع تربیت، عاملی محیطی است و ربطی به کروموزوم ندارد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۶۲ و ۶۵)

۷۳- گزینه ۱

(معبودرضا توکلی)

حرکاتی چون سینه‌خیز و چهار دست و پا رفتن اشاره به رشد جسمانی - حرکتی دارد که ابتدایی‌ترین و شاخص‌ترین جنبه رشد است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۶۶)

۷۴- گزینه ۲

(امان امیرزاده)

«مورد الف» نادرست است. هیجان‌ها در دوره کودکی معطوف به هیجان‌های ساده همچون خشم، ترس و محبت می‌باشد و در سنین بالاتر هیجان‌ات ساده به هیجان‌ات مرکب مثل احساس پشیمانی، گناه، ترحم و ... تعمیم می‌یابد. (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

«مورد ب» درست است، به وجد آمدن و از خود علاقه نشان دادن مربوط به رشد هیجانی است که در این جنبه از رشد کودکان با دریافت واکنش از دیگران به هیجان‌ات خود جهت می‌دهند. (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

«مورد ج» نادرست است. توجه داشتن به ویژگی‌های ظاهری و حسی یک موضوع و تأثیر عوامل محیطی بر رشد زبان هر دو در حیطه رشد شناختی بررسی می‌شوند. (رد گزینه ۳)

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۶۸ و ۶۹)

۶۷- گزینه ۴

(معبودرضا توکلی)

«تأثیر بر نخبران سیاسی جوامع غیر غربی» مربوط به مرحله «به خدمت گرفتن مبلفان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری» است.

«انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکا» مربوط به مرحله «پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت» است.

«ظهور دولت - ملت‌های جدید» مربوط به مرحله «پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار» است.

(پایانه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۷ و ۵۹)

۶۸- گزینه ۳

(سینا غلامی)

الف) ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی ← بازنگری فرهنگ دینی از نگاه فرهنگ غرب ← دوری از علم مبتنی بر معرفت دینی

ب) اقتصاد تک‌محصولی ← فقدان قدرت چانه‌زنی

ج) تمرکز قدرت رسانه‌ای در دست افراد و شرکت‌های محدود ← تضعیف سازوکارهای دموکراسی

(پایانه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۵، ۷۰ و ۷۱)

۶۹- گزینه ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «نظر ریکاردو

گزینه ۲: «نظر ریکاردو

گزینه ۴: «انسانی که در دنیای از قبل تملک شده به دنیا می‌آید، اگر نتواند قدرت خود را از والدینش دریافت کند و اگر جامعه خواهان کار او نباشد، هیچ حقی برای دریافت کمترین غذا یا چون و چرا درباره مقام و موقعیت خود ندارد.

(پایانه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۷۷)

۷۰- گزینه ۱

(سید آرشد مرشدانی‌فر)

تشریح موارد نادرست:

- مارکس در چارچوب همان بنیان‌ها به حل چالش‌ها می‌پرداخت.

- سوسیالیسم به مالکیت خصوصی معتقد است، ولی برخلاف سرمایه‌داری آن را مطلق نمی‌داند.

(پایانه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۹ و ۸۱)

۷۵- گزینه ۲

(هانا افسرداره)

بازی‌های گروهی و فاعده‌مند شدن آن‌ها و رعایت آن بیانگر رشد اجتماعی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- در رشد اخلاقی دوره کودکی، کودکان هیچ تصویری از کار خوب یا بد و درستی یا نادرستی یک عمل ندارند. کودک ممکن است کاری را اخلاقی بداند که دوستش را خوشحال می‌کند. (رد گزینه ۱)

- علاوه بر لیختن زدن که اولین علامت رشد اجتماعی در ۲-۳ ماهگی است، ترس از غریبه نیز در ۷-۸ ماهگی رخ می‌دهد و واکنش‌ها تنها به لیختن زدن محدود نمی‌شود. (رد گزینه ۳)

برای اخلاق یک فرایند تدریجی و پیچیده طی می‌شود. (رد گزینه ۴)

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۰ و ۵۲)

۷۶- گزینه ۳

(هانا افسرداره)

نوجوانی دوره‌ای است که با شدیدترین و مسترده‌ترین تغییرات زیستی همراه است. یکی از ویژگی‌های رشد در دوره نوجوانی ناگهانی بودن آن است. یعنی اندازه بدن به سرعت افزایش می‌یابد و تناسب بدن به سرعت تغییر می‌کند. در دوره نوجوانی اندام‌های داخلی رشد قابل توجهی دارند به طوری که اندازه و ظرفیت شش سه برابر و اندازه قلب دو برابر می‌شود و حجم کلی خون افزایش می‌یابد. این تغییرات (رشد اندام‌های داخلی) باعث می‌شود نوجوانان احساس توانمندی زیادی داشته باشند. بم شدن صدا تغییری قابل رؤیت و جزئی از علائم رشد است که به ویژگی‌های ثانویه جنسی اشاره دارد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)

۷۷- گزینه ۳

(معمدمعرفان قهرمانی)

سؤال ۱- سرعت تفکر در دوره نوجوانی افزایش می‌یابد؛ در نتیجه، در یک لحظه اطلاعات بیشتری در حافظه آنها نگه داشته می‌شود و نوجوانان، برخلاف کودکان، قادر به ظرفیت سازی حافظه خود هستند.

سؤال ۲- هیجانات منبع رفتارهای مثبت و سازنده هستند، در صورت هدایت نشدن و به کارگیری غلط، هیجان‌ها به رفتارهای مخرب و پرخطر منجر می‌شوند.

سؤال ۳- هر چند نوجوانان، در مقایسه با کودکان، رشد فزاینده‌ای در توانایی‌های شناختی دارند، اما در نحوه به کارگیری این توانایی‌ها، پختگی لازم را ندارند و تغییرات شناختی نوجوانان باعث پیامدهای ناسازگارانه‌ای می‌شود.

سؤال ۴- به دلیل تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی در دوره نوجوانی، تحریک پذیری نوجوانان افزایش می‌یابد و حالات هیجانی آنان به سرعت تغییر می‌کند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۵ و ۵۲)

۷۸- گزینه ۲

(معمدمعرفان قهرمانی)

گزینه ۱- یکی از نشانه‌های رشد اجتماعی نوجوانان، گرایش به ارتباط با همسالان است؛ در این دوره هم خود نوجوان و هم اطرافیان وی احساس می‌کنند که گرایش او به گروه همسالانش بیشتر از سابق شده است، البته این به آن معنی نیست که نوجوانان به ارتباط با والدین و یا خواهر و برادرهای خود علاقه‌ای ندارند.

گزینه ۲- درست است؛ «من کیستم؟» سوالی است که ذهن هر فرد به ویژه نوجوانان و جوانان را درگیر کرده است و افراد برای یافتن پاسخ همین سؤال به جست‌وجوی خویش‌شن و کسب هویت می‌پردازند.

گزینه ۳- نوجوانانی که خود را می‌پذیرند و هویت مثبتی برای خود قائل‌اند؛ به لحاظ روانی از افرادی که هویتی منفی داشته و به خود علاقه‌ای ندارند، سالم‌ترند.

گزینه ۴- ایفای نقش جنسیتی برای نشان دادن رفتارهای مردانه، از ویژگی‌های مربوط به بعد روانی هویت مربوط است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۷۹- گزینه ۱

(معمدمعرفان قهرمانی)

گزینه ۱- نادرست است؛ در روند طبیعی زندگی انتظار می‌رود که نوجوانان برای رسیدن به خود آرمانی تلاش کنند؛ در حالی که بسیاری از آنان به جای کم کردن فاصله بین خود آرمانی و خود واقعی، رویاپردازی می‌کنند، هر چند این پدیده در دوره نوجوانی غیرطبیعی نیست، ولی استفاده مکرر از آن باعث افت در عملکرد تحصیلی و سایر عملکردها می‌شود.

گزینه ۲- هر چند رشد درک اخلاقی به شکل‌گیری سایر عناصر شناخت وابسته است، اما برای اینکه شناخت به اخلاق منتهی شود، باید به عقاید و باورها و ارزش‌های فرد تبدیل شود.

گزینه ۳- همه افراد یک خود واقعی و یک خود آرمانی دارند. خود واقعی همان ویژگی‌های فردی، و خود آرمانی ویژگی‌هایی است که فرد دوست دارد داشته باشد. در صورت سؤال، فوتبالیست بودن عرفان خود واقعی او و فوتبالی حرفه‌ای بازی کردن به خود آرمانی او مرتبط می‌شود.

گزینه ۴- رشد سریع شناختی در نوجوانی و جوانی باعث می‌شود که فرد بهتر بتواند درباره مسائل اخلاقی، ارزشی و دینی قضاوت کند و واکنش دقیق‌تری نشان دهد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۶۱ و ۶۳)

۸۰- گزینه ۲

(معمدمعرفان قهرمانی)

گزینه ۱- درست است؛ غذای فرد را پشت سرمان پنهان می‌کنیم. کودک ۶ ماهه دیگر دنبال غذا نمی‌گردد و فکر می‌کند که غذا، دیگر وجود ندارد. نوجوان برایش سؤال می‌شود که چرا این کار را کردیم و فرضیه‌سازی (تفکر فرضی) می‌کند.

گزینه ۲- نادرست است؛ بازی موازی در سن ۲-۳ سالگی وجود دارد و در این سن کودکان به مدرسه نمی‌روند.

گزینه ۳- درست است؛ کودکان هیچ تصویری از کار خوب یا بد ندارند؛ به همین دلیل مسئول رفتار خود نیستند. رشد سریع شناختی در نوجوانی و جوانی باعث می‌شود که فرد بهتر بتواند درباره مسائل اخلاقی، ارزشی و دینی قضاوت کند و واکنش دقیق‌تری نشان دهد.

گزینه ۴- درست است؛ در مراحل اولیه رشد، کودک هنوز تفکر انتزاعی و پیچیده ندارد و بیشتر به پدیده‌های ملموس توجه می‌کند (پردازش ادراکی). درونگرایی یا برون‌گرایی، لاغری یا چاق بودن، دختری یا پسر بودن و... از اجزای هویت است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۶۸، ۵۱، ۵۵، ۵۸، ۵۹ و ۶۱)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۸۱- گزینه ۴

(مفید بگنری)

«قد أفلح المؤمنون» به راستی که مؤمنان رستگار شده‌اند (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «الَّذِينَ هُمْ» همانانی که (رد سایر گزینه‌ها) / «فِي صَلَاتِهِمْ» در نمازشان (رد گزینه ۳) / «خاشِعُونَ» فروتن‌اند

(ترجمه)

۸۲- گزینه ۴

(ولی برمی - ابرار)

«لَا بُدَّ مِنْ تَأْلِيفِ كِتَابٍ» ناگزیر باید کتابی تألیف کرد، ناچار باید کتابی نگاشت (رد گزینه ۲) / «تَضَمُّمٌ» در برگرد (رد گزینه ۲) / «صَنَاعَاتٌ يَدَوِيَّةٌ» صنایع دستی / «تَجَذُّبٌ» جذب می‌کند / «السَّائِحِينَ الْمَشْتَاكِينَ» گردشگران مشتاق، گردشگران علاقمند (رد گزینه ۳) / «يُحْتَوَى عَلَيَّ» در بردارد، در بر می‌گیرد (رد گزینه ۲) / «أَنْوَاعٌ حَلَوِيَّاتٌ لَذِيذَةٌ» انواع شیرینیجات خوشمزه‌ای (رد گزینه ۳) / «تَصْنَعُ» (مضارع مجهول): ساخته می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «فِي الْمَدَنِ الْمُخْتَلِفَةِ» در شهرهای مختلف / «لَتَسْأُولَ» برای خوردن (رد گزینه ۱) / «مُحْتَبِيهَا» دوست‌دارانشان، علاقمندان

(ترجمه)

۸۳- گزینه ۲

(معمداً سوری - تفاوت)

«لِلْبَطَّةِ غَدَةٌ» اردک غده‌ای دارد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «بِالْقُرْبِ مِنْ» ذنبها: نزدیک به دمش / «يَحْتَوِي» در بردارد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «يُنْبَأُ» خاصاً: روغنی خاص / «تَشْرُ عَلَى جِسْمِهَا» که آن را روی بدن خود پخش می‌کند («تَشْرُ» فعل متعدی است و ضمیر متصل «ه» مفعول آن است) (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «فَلَا يَتَأَثَّرُ بِالْمَاءِ» پس تحت تأثیر آب قرار نمی‌گیرد (رد سایر گزینه‌ها) / همچنین «تَشْرُ» جمله وصفیه است و باید همراه با «که» ترجمه شود (رد گزینه ۴).

تکلم مهم درسی

«لِ + اسم» در ابتدای جمله، معنای «دارد» می‌دهد:
«لِلْبَطَّةِ غَدَةٌ» اردک غده‌ای دارد

(ترجمه)

۸۴- گزینه ۴

(رقماً راشدیت)

«كَانَ مُعَلِّمِي الْفَاضِلِ يَقُولُ» معلم دانشمند من می‌گفت (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «مِنْ الْعَجِيبِ أَنْ» عجیب است که - (رد گزینه ۲) / «يَسْتَعْدِمُ» استفاده می‌کند (رد گزینه ۲) / «صَوْتُهُ الْخَاصُّ» صدای خاص خود (رد گزینه ۲) / «لِتَحْذِيرِ الْحَيَوَانَاتِ الْآخَرَى» برای هشدار دادن به حیوانات دیگر (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «حَتَّى تَبْعُدَ» تا دور شوند (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۸۵- گزینه ۱

(مصطفی قدیمی فرد)

«ها» تعجب به معنای «چه، چقدر» / «أَظْلَمُ» چه تاریک است (رد گزینه ۲) / «أَعْمَاقُ الْمَحِيطِ» اعماق قیائوس / «حِينَ» وقتی، هنگامی که / «تَنْظُرُ إِلَيْهِ» به آن نگاه می‌کنی (رد گزینه ۳) / «يَصِيرُ نَهَاراً مُضِيئاً» روزی روشن می‌شود (رد گزینه ۲) / «وَلَكِنْ» ولی، اما (رد گزینه ۲) / «هَذَا الظَّلَامُ» این تاریکی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لَبَكْتِيَا الْمُضِيئَةِ» باکتری نورانی / «تَحْتَ عَيْنَيْهَا» زیر چشم‌هایشان (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۸۶- گزینه ۳

(مفید رضا قاندامینی - اسفهان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «يَسَافِرُ» سفر می‌کند / «خود» در ترجمه اضافی است
گزینه ۲: «الأمراض» بیماری‌ها / «می‌تواند» در ترجمه اضافی است
گزینه ۴: «تأثيران به» تحت تأثیر قرار بگیرد

تکلم مهم درسی:

به تفاوت معنای افعال ثلاثی متعدی در باب‌های مختلف دقت کنید
مثال: «أثر» (تفعیل): اثر گذاشت «تأثر به» (تفعیل): تحت تأثیر قرار گرفت

(ترجمه)

۸۷- گزینه ۴

(روح الله گلشن)

در این گزینه خطایی وجود ندارد؛ دقت کنید «كَانَ أَكْتُبُ» طبق ساختار «كان + مضارع ← ماضی استمراری» ترجمه شده است، همچنین «الوحيد» در نقش «صفت» قبل از موصوف خود ترجمه می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «حَمَرٌ» می‌گذرند؛ مضارع است نه ماضی؛ حواستان باشد «كَانَ» برخلاف «كان»، نمی‌تواند بر فعل مضارع تأثیر بگذارد و زمانش را تغییر دهد.
«عَيْنِي» دو چشم، چشماتم؛ در اصل «عَيْنِي» ضمیر «ی» بوده که «عَيْنِي» به عنوان یک اسم مثنی، به ضمیر «ی» مضاف شده، پس حرف «ن» از انتهای آن حذف شده و دو حرف «ی» در هم ادغام و به شکل «ئی» (تشدید دار) ظاهر شده‌اند. (در چنین ترکیب‌هایی، «ئی» تشدید دار، نشانه‌ای است برای اینکه بدانیم اسم مثنی داریم نه مفرد)

گزینه ۲: «لَا عَمَلٌ مُتَعَبٌ» هیچ کاری خسته‌کننده نیست؛ به شکل موصوف و صفت ترجمه نمی‌شود؛ زیرا اعراب «عمل» (منصوب) و «متعب» (مرفوع) باهم یکسان نیست، در واقع اولی اسم «لا»ی نفی جنس و دومی خبر آن است.

گزینه ۳: فعل «يَحْزَنُ» به ضمیر مفعولی «ه» متصل شده است، پس یک فعل متعدی است، ضمناً ساختار «قد + مضارع» به شکل «گاهی، شاید» ترجمه می‌شود؛ ترجمه صحیح: «خردمندترین شما کسی است که از بحث درباره آنچه او را اندوهگین می‌کند دوری کند، زیرا سکوت گاهی بهتر است»

(ترجمه)

۸۸- گزینه ۳»

(کتاب آبی پنهانه‌ای)

«گردشگران» السائح، الشايجون (رد گزینه ۴) / «الن فرودگاه» صالة المطار، قاعة المطار (رد گزینه ۱) / «حاضر شدند» حضر (در اینجا)، حضروا «اما» لكن (رد گزینه ۲) / «رافتما» الدليل / «حاضر نشده است» لم يحضر (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(ترجمه)

۸۹- گزینه ۳»

(اعمار تيفش)

مفهوم بیت صورت سؤال این است که همه ما از یک پدر و مادر هستیم و فقر فروشی لازم نیست. ایات همه گزینه‌ها نیز به همین مفهوم اشاره دارند، به جز بیت گزینه ۳» که می‌گوید در هنگام مرگ، همه یکسان خواهند بود.

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

نوشتن متن خوب نعمتی الهی نیست که قوانین وراثت در آن حاکم باشند، آن مانند رنگ مویا شکل چشم‌ها نیست، آن فقط قدرتی کسب‌شده است. همانند زبانی که آن را از جامعه خود می‌آموزیم. پس کسی وجود دارد که از محیطش یا خودش کمک می‌گیرد، پیش از آنچه همتایش، کمک می‌گیرند، پس او را می‌بینیم درحالی که موفق می‌شود. نویسندگی بیان آن چیزی است که در موردش می‌اندیشیم یا احساس می‌کنیم، و بیان کردن میلی طبیعی است که با کودک زاییده می‌شود، کودک را در هر جامعه‌ای می‌بینیم در حالی که به صحبت درباره آنچه از اشیاء که اطرافش می‌بیند یا آنچه از پدر و مادرش می‌شنود، مشتاق است، پس قدرت فرد بر بیان کردن، از کودکی به تدریج رشد می‌کند ما در ابتدا علاقه فرد به نوشتن و بهبود آن را فرض می‌کنیم، زیرا علاقه برابر نیمی از راه است، و کار بعد از آن، برابر نیمی دیگر است، و عواملی که به افراد برای نوشتن متن کمک می‌کنند، از دو عنصر مهم برگرفته شده‌اند: فکر و زبان؛ و این‌جا به ذکر بعضی از آن‌ها اکتفا می‌کنیم: آگاهی و مطالعه، غنای زبانی و شناخت قواعد زبان.

۹۰- گزینه ۳»

(سید محمدعلی مرتضوی)

«کودک به صحبت درباره آنچه می‌بیند، مشتاق است و این به او سود خواهد رساند» صحیح است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» «نوشتن متن مانند سرودن شعر نیست!» (نادرست)
گزینه ۲» «هرکس زبانی بیاموزد، می‌تواند متن خوب بنویسد!» (نادرست)
گزینه ۴» «هنگامی که انسان به موضوعی فکر می‌کند، شروع به نوشتن درباره آن می‌کند» (نادرست)

(درک مطلب)

۹۱- گزینه ۲»

(سید محمدعلی مرتضوی)

هر فردی می‌تواند در نوشتن بسیار پیشرفت کند، ...
زیرا هر کسی به آن علاقه پیدا کند، او را می‌بینیم درحالی که موفق می‌شود (نادرست)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» «زیرا غیر وابسته به نعمت الهی است!» (صحیح)
گزینه ۳» «زیرا فرد می‌تواند آن را از زمان کودکی بیاموزد و تقویت کند» (صحیح)

گزینه ۴» «زیرا آن همان بیان مشاهدات است و بیان، میلی طبیعی برای ماست» (صحیح)

(درک مطلب)

۹۲- گزینه ۱»

(سید محمدعلی مرتضوی)

«نشواری‌های راه» در متن ذکر نشده است؛ «عوامل موفقیت، منبع این توانایی و تأثیر جامعه» از مواردی هستند که در مورد نویسندگی در متن آمده‌اند.

(درک مطلب)

۹۳- گزینه ۴»

(سید محمدعلی مرتضوی)

«مرفوع بعلمه الیاء» نادرست است؛ «قواتین» جمع مکسر است، بنابراین با علامت ضمه مرفوع می‌شود.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۹۴- گزینه ۱»

(سید محمدعلی مرتضوی)

«فاعل و مرفوع ...» نادرست است؛ «التصف» نقش مفعول را برای فعل «یساوی» دارد و منصوب است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۹۵- گزینه ۳»

(معمور بازبرین - یاسوج)

در این گزینه، «خصلتان» اسم مثنی است و باید به صورت «خصلتان» بیاید اسم‌های مثنی همیشه در آخرشان «ان» می‌گیرند.

(تعیین حرکات)

۹۶- گزینه ۱»

(کتاب آبی پنهانه‌ای - کنگور قارچ از کشور انسانی ۱۴۰۰)

دقت کنید هر فعلی، خود یک جمله فعلیه محسوب می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه ۱» فعلی وجود ندارد، پس جمله فعلیه نداریم.
در گزینه ۲» «آکتب» فعل است و جمله فعلیه می‌سازد.
در گزینه ۳» «یخطلط» فعل است و جمله فعلیه می‌سازد.
در گزینه ۴» «تفرخنا» فعل است و جمله فعلیه می‌سازد.

(انواع فعلات)

تاریخ (۳)

۱۰۱- گزینه ۲»

(آیدا فتح زاره)

الف) در قرن ۱۳ میلادی، پارلمان در انگلستان به وجود آمد.

ب) در سال ۱۶۴۶ میلادی، میان مجلس به رهبری الیور کرامول و چارلز یکم، پادشاه انگلستان، جنگی در گرفت.

ج) در سال ۱۶۸۸ میلادی، پس از مرگ کرامول مجلس و نظام پادشاهی دوباره احیا شدند و در سیز مجدداً، مجلس پیروز شد.

د) در سال ۱۷۸۹ میلادی، جورج واشینگتن نخستین رئیس جمهور آمریکا شد.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه های ۲۶ و ۲۷)

۱۰۲- گزینه ۳»

(فاطمه عزیزی)

تشریح عبارت:

الف) طبقه متوسط فرانسو اغلب تحصیل کرده بودند و مشاغل همچون وکالت، نویسندگی، طبابت، روزنامه نگاری و تجارت داشتند. آنها از اینکه طبقه ممتاز که از پرداخت مالیات معاف بودند، برایشان امتیازی قائل نبود، به شدت ناراضی بودند. (طبقه ممتاز معاف از پرداخت مالیات بودند؛ نه طبقه متوسط)

ب) یکی از برنامه های پترکیبر برای قدرتمند شدن روسیه، گسترش سرزمین روسیه و دستیابی به دریاهای آزاد برای کسب منافع تجاری و سیاسی بود.

ج) انقلابیون سرانجام لویی شانزدهم، پادشاه مستبد فرانسه را وادار به انضای قانون اساسی جدید و پذیرش نظام مشروطه سلطنتی کردند.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه های ۲۸، ۲۹ و ۳۱)

۱۰۳- گزینه ۴»

(یاسین ساعدی)

تشریح سوالات:

الف) در دوران صدارت میرزا آقاسی نفوذ دولت های روسیه و انگلستان در ایران افزایش یافت.

ب) سال های تخت سلطنت فتحعلی شاه به سرکوب شورش های داخلی و تحکیم پادشاهی در خاندان قاجار گذشت.

ج) آقامحمدخان قاجار نخست نواحی شمالی و مرکزی ایران را به تصرف خود درآورد.

د) به سبب بی رحمی و کینه توزی اش در برخورد با مخالفان و رقبایان، از آقامحمدخان در تاریخ، به نکویی نام برده نمی شود.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه های ۳۲ و ۳۵)

۱۰۴- گزینه ۴»

(معمد رسایی)

بررسی عبارت:

الف) شاهان قاجاری در عمل نمی توانستند به طور کامل و همیشه قدرت استبدادی و اختیارات نامحدود خود را به کار ببندند.

ب) اداره ایالت آذربایجان همواره بر عهده ولیعهد بود.

۹۷- گزینه ۳»

(مرتضی کاظم شیروری)

خبر می تواند به صورت یک اسم بیاید، گاهی هم به صورت فعل یا جمله فعلیه می آید. در گزینه ۳، «الغراب» مبتدا و «یخت» خبر آن است که به صورت یک فعل آمده است.

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۱: «أنفع» (خبر به صورت یک اسم)

گزینه ۲: «فضیلة» (خبر به صورت یک اسم)

گزینه ۴: «أمر» (خبر به صورت یک اسم)

(اتواع فملات)

۹۸- گزینه ۲»

(آرمین ساعدی)

«کأن» برای دو کاربرد «تشبیه» و «حدس و گمان» به کار می رود.

در گزینه ۲، «کأن» برای تشبیه به کار رفته است، ولی در سایر گزینه ها، برای بیان حدس و گمان استفاده شده است.

ترجمه عبارت: «زندگی برای برخی از این کافران، دردی مزمن است که هرگز پایان نمی یابد.» (تشبیه زندگی به درد)

ترجمه سایر گزینه ها:

گزینه ۱: «گویا دانش آموزان فکر می کنند چگونه ممکن است تحصیل در زندگی به آنان سود برساند؟»

گزینه ۳: «کودک گفت: گویا ماشین پدرم بهتر از ماشین های دیگر است.»

گزینه ۴: «گویا جریان برق در این منطقه هر روز قطع می شود.»

(مروف مشبیه بالفعل)

۹۹- گزینه ۴»

(سید معصود علی مرتضوی)

صورت سؤال، گزینه ای را می خواهد که در آن، خبر حروف مشبیه بالفعل، مبنی باشد.

تشریح گزینه ها:

گزینه ۱: اسم این لحظه (اول)، خبر این لحظه (دوم): «الحظة» معرب است.

گزینه ۲: اسم کان: هذ، خبر کان: مسألة؛ «مسألة» معرب است.

گزینه ۳: اسم کان: کم، خبر کان: أشجار؛ «أشجار» معرب است.

گزینه ۴: اسم این: أنمن، خبر این: هذ؛ «هذه» مبنی است.

(مروف مشبیه بالفعل)

۱۰۰- گزینه ۳»

(معمد رضا قاندرامینی - اسفهان)

در این گزینه، «لا» در «لا تشجع» از نوع نهی (ناهیه) است: «بر آنچه که فرزندت را از راه پروردگارت همراه می کند، تشویق نکن.» در حالی که در سایر گزینه ها، «لا» از نوع نفی جنس است.

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۱: «لا» در «لا توکل» از نوع نفی جنس است: «هیچ تکیه ای بر مردم سودمند نیست برای کسی که می خواهد موفق شود.»

گزینه ۲: «لا» در «لا باحث» از نوع نفی جنس است: «تعدادی از گردشگران به اینجا می آیند. پس هیچ پژوهشگری میان آنها نیست.»

گزینه ۴: «لا» در «لا ترحم» از نوع نفی جنس است: «هیچ ترحمی بر کسی که مردم را اذیت می کند، نزد بزرگان پذیرفته شده نیست.»

(«لا» نفی جنس)

۱۰۹- گزینه «۴» (قافعه احمدی)
آسیایک لیافت و درایت پدر را نداشت و دوران طولانی سلطنت خود را صرف خوشگذرانی و گردآوری ثروت کرد.
(تاریخ (۱)، از ورور آریایی‌ها ۵ پایان هخامنشیان، صفحه ۸۳)

۱۱۰- گزینه «۱» (کتاب آبی پهلوانی - گلنور سراسری ۱۴۰۱)
در ابتدای زمامداری اردشیر دوم، برادرش کورش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد. در جنگی که میان دو برادر رخ داد، کورش کوچک شکست خورد و کشته شد. در دوران فرماترونی اردشیر دوم، مصر از سیطره هخامنشیان خارج شد.
(تاریخ (۱)، از ورور آریایی‌ها ۵ پایان هخامنشیان، صفحه ۸۷)

تاریخ (۲)

۱۱۱- گزینه «۲» (قافعه احمدی)
بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب مختلف اسلامی به گسترش علم کلام کمک کرد.
حضور پیروان ادیان دیگر از جمله یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان در کنار مسلمانان موجب شد که پیروان اسلام برای دفاع از باورهای دینی خود در برابر عقاید غیر اسلامی، به علوم عقلی و به خصوص علم کلام توجه نشان دهند.
(تاریخ (۲)، بیان اسلام در عصر خلافت عباسی، صفحه ۷۱)

۱۱۲- گزینه «۴» (تأسیس ساعدی)
تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: از اواخر دوران مستنصر، حکومت فاطمیان دچار ضعف سیاسی و بحران اقتصادی شد.
گزینه «۲»: خلافت فاطمی نسبت به ترویج مذهب تشیع اسماعیلی در مناطق زیر سلطه خود اهتمام جدی داشت. غیر از معدودی از خلفای فاطمی، پیروان سایر مذاهب از جمله اهل تسنن آزادانه به زندگی و فعالیت دینی و اجتماعی خود مشغول بودند.
گزینه «۳»: هدف اساسی فاطمیان از ایجاد مراکز عملی و آموزشی بزرگ، تربیت عالمان و داعیان مسلط به تعالیم مذهب اسماعیلی و دیگر معارف بود.
(تاریخ (۲)، بیان اسلام در عصر خلافت عباسی، صفحه‌های ۷۵، ۷۶ و ۷۸)

۱۱۳- گزینه «۲» (قافعه عزیزی)
مطابق برخی روایات، خسرو پرویز از جمله فرمانروایانی بود که توسط حضرت محمد (ص) به اسلام دعوت شد؛ اما دعوت پیامبر را نپذیرفت و به باذان، حاکم ایرانی یمن امر کرد که به حجاز رود و آن حضرت را دستگیر و روانه یسفون کند. البته برخی از مورخان در درستی این روایت تردید دارند. شواهد و مستندات تاریخی دلالت بر آن دارد که روند اسلام‌پذیری ایرانیان تدریجی بوده است؛ اگرچه بیشتر شهرها و مناطق ایران در کمتر از ۲۰ سال به تسخیر اعراب مسلمان درآمد؛ اما روند پذیرش اسلام، چندین قرن به طول انجامید.

ج) در دوران ناصرالدین شاه و تحت تأثیر مواجهه ایران با تمدن غربی، وزارتخانه‌های دیگری به تشکیلات اداری افزوده شد.
د) بسیاری از شاهان قاجار و کارگزاران زیردست آنان اگرچه در برابر مردم ایران مستبد و ظالم بودند؛ اما نسبت به بیگانگان از خود ضعف و سستی نشان می‌دادند.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۳۷ و ۳۹)

۱۰۵- گزینه «۲» (الف) عهدنامه ترکمنچای (۱۸۲۸-۱۸۲۶ میلادی)
(ب) عهدنامه فین‌کشتلین (۱۸۰۷ میلادی)
(ج) دور دوم جنگ‌های ایران و روسیه (۱۸۲۸-۱۸۲۶ میلادی)
(د) عهدنامه آخال (۱۸۸۱ میلادی)

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۴۲، ۴۳ و ۴۶)

تاریخ (۱)

۱۰۶- گزینه «۲» (تاریخ سار کزینها)
گزینه «۱»: آثار باقی‌مانده از هرودت و پایان‌نامه‌ها منابع نوشتاری هستند و پایان‌نامه‌ها و مقاله‌ها منابع دست دوم محسوب می‌شوند.
گزینه «۳»: بقایای پنج ستون از سنگ نوشته‌های بیستون جزء منابع نوشتاری هستند.
گزینه «۴»: طرح‌های پژوهشی، دانشگاه منابع دست دوم و نوشتاری هستند.
(تاریخ (۱)، مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور، صفحه‌های ۶۶ و ۶۹)

۱۰۷- گزینه «۱» (تشریح عبارت‌های نادرست)
(الف) سابقه حضور انسان در فلات ایران به طور دقیق روشن نیست؛ اما بعضی پژوهشگران احتمال داده‌اند گروه‌هایی از جمعیت‌های انسانی از آفریقا، آسیای مرکزی، قفقاز و شبه قاره هند در دوران پارینه‌سنگی به سوی سرزمین ما مهاجرت کرده‌اند.
(د) در حدود ۵ هزار سال پیش، نخستین شهرها در فلات ایران به وجود آمد. شوش و چغامیش در خوزستان؛ شهاد و جیرفت در کرمان؛ شهر سوخته در سیستان و سلیک در کاشان از جمله این شهرها بودند.
(تاریخ (۱)، سپیده‌دم تمدن ایرانی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۰۸- گزینه «۳» (بررسی عبارت‌ها)
گزینه «۱»: نادرست (شهر شوش یکی از کهن‌ترین شهرها و مراکز تمدنی جهان به‌شمار می‌رود) - نادرست (ایلامیان به خدایان متعددی اعتقاد داشتند)
گزینه «۲»: نادرست (احتمالاً برجای خرم‌آباد کنونی قرار داشته است) - درست
گزینه «۳»: درست - نادرست (زیر نظر کاهن بزرگ به‌جا می‌آوردند)
گزینه «۴»: درست - درست
(تاریخ (۱)، سپیده‌دم تمدن ایرانی، صفحه‌های ۷۷ و ۷۸)

(تاسیر ساعدی)

۱۱۸- گزینه «۲»

تشریح موارد نادرست:

الف) شهر هوشمند به شهری گفته می‌شود که در آن برای امور مختلف از

(مانند حمل و نقل مصرف‌کننده‌های انرژی، مدیریت ترافیک، مدیریت پسماند و

ج) در طراحی و مدیریت شهری زیبایی شهر و فضاهای مختلف آن به طوری که انسان در آن احساس آرامش و تعلق خاطر کند، اهمیت زیادی دارد. به علاوه معماری و طراحی شهر بازتاب فرهنگ و هویت شهروندان است و در طراحی مبلمان شهری باید فرهنگ و هنر بومی و ملی تقویت گردد.

(یغراقیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۲۵ و ۲۷)

(معموری یغقوبی)

۱۱۹- گزینه «۴»

متر مربع $6 = \frac{150}{25} = \frac{150.000}{25.000} = \frac{\text{مساحت (متر مربع)}}{\text{جمعیت (نفر)}} = \text{سرنه}$

(یغراقیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه ۲۹)

(قرزانه تافعی)

۱۲۰- گزینه «۳»

تشریح عبارتهای نادرست:

الف) ۷۶ درصد فقیران کشورهای قاره آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین روستایی هستند.

ج) امروزه هر دو گروه از مشکلات کمبود تجهیزات و خدمات و مشکلات

اقتصادی تحت عنوان «فقر روستایی» بررسی می‌شوند.

د) همه شهرنشینان در جهان سطح بالایی از زندگی ندارند.

(یغراقیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه ۳۱)

جغرافیای ایران

(قافحه عزیزی)

۱۲۱- گزینه «۱»

در نواحی داخلی کشور به دلیل دور بودن از دبیاهای کمبود رطوبت، اختلاف دما زیاد است؛ ولی در نواحی ساحلی شمال و جنوب کشور، اختلاف دما کمتر است.

از جمله نواحی داخلی ایران، دشت لوت و کویر است که دارای آب و هوای گرم و خشک بوده و دلیل آن نیز پیشروی کمربند پرفشار جنب حاره‌ای است که مدار راس‌السرطان در نیمکره شمالی و راس‌الجدی در نیمکره جنوبی زمین را شامل می‌شود.

تکمه: عرض ۶۰ درجه زمین (خواه در شمال و خواه در جنوب کره زمین) مربوط به آب و هوای معتدل است؛ همچنین زاویه تابش عمود و یا نزدیک به عمود مربوط به ناحیه کم‌فشار استوایی است.

(یغراقیا (۳)، آب و هوای ایران، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

از اشاره‌های کوتاه منابع تاریخی، می‌توان فهمید که در خلال فتح ایران، عده کمی از ایرانیان به اسلام گرویدند. تعدادی از دهقانان و دیگر بزرگان محلی و دسته‌هایی از جنگاوران، از جمله گروه‌هایی بودند که در جریان فتح ایران مسلمان شدند.

(تاریخ (۲)، اسلام در ایران، زمینه‌های ظهور تمدن اسلامی - ایرانی، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

۱۱۴- گزینه «۴»

(معموری یغقوبی)

امیران سلسله‌های طاهری و سامانی عموماً نسبت به خلفای بنی‌عباس اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند و در مواردی با دشمنان خلافت مانند علویان طبرستان و خوارج در سیستان سر سبز داشتند.

(تاریخ (۲)، ظهور و گسترش تمدن ایرانی - اسلامی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۲)

۱۱۵- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های - کشور قاجار از کشور (۱۴۰۱)

ابونصر محمد بن محمد، معروف به فارابی، فیلسوف بزرگ ایرانی، که از خراسان به بغداد رفت و سپس در دمشق سکونت گزید، فلسفه مشائی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد.

تکمه: دانشنامه علایی، اثر ابن‌سینا، سهم پس‌زایی در مطرح کردن زبان فارسی به عنوان زبان علم داشت.

(تاریخ (۲)، ظهور و گسترش تمدن ایرانی - اسلامی، صفحه ۹۲)

جغرافیا (۳)

۱۱۶- گزینه «۱»

بررسی عبارت‌ها:

- یکی از پدیده‌های ناشی از نظام اقتصادی سرمایه‌داری، «ابرابری فضایی» است.

- پدیده دیگری که در اطراف شهرهای بزرگ در نتیجه مشکل مسکن شکل می‌گیرد، «اسکان غیررسمی یا غیرقانونی» است.

در کشور ما پدیده «حاشیه‌نشینی» در اطراف برخی از شهرهای بزرگ به وجود آمده است.

(یغراقیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۱۷- گزینه «۲»

(قافحه احمدی)

یکی از مشکلات مهم شهرها، افزایش طبیعی جمعیت شهری از یک سو و افزایش در اثر مهاجرت نیروی کار از سوی دیگر به شهرهاست. مهاجران از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ مهاجرت می‌کنند تا شغلی بیابند و درآمد بیشتری کسب کنند.

به‌علاوه، در اقتصاد این شهرها بخش غیررسمی یا بخش غیرقانونی اشتغال رشد می‌کند. کار فروشندگان دوره‌گرد و دست‌فروش‌ها، دلالان، زباله‌جمع‌کن‌ها، نوازندگان دوره‌گرد و نظایر آن از جمله فعالیت‌های بخش غیررسمی در شهرهاست.

(یغراقیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه ۳۳)

۱۲۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی پنهان‌های)

توده هوای مرطوب موسمی در فصل گرم سال از اقیانوس هند و توده هوای سودانی در فصل سرد سال از دریای سرخ وارد کشور می‌شوند. شلیان ذکر است که هر دو میزان بارندگی را در داخل کشور افزایش می‌دهند.

(یغراقیای ایران، آب و هوای ایران، صفحه ۴۰)

۱۲۳- گزینه «۱»

(پاسین ساعری)

الف) برای حل مشکلات محیط زیست کشور، مدیران، برنامه‌ریزان و مسئولان باید به بعد مکانی تصمیم‌گیری‌های خود توجه جدی کنند.

ب) کویر، بخشی از بیابان است و به نمکزارهای پف‌کرده‌ای گفته می‌شود که تبخیر شدید، عامل اصلی شکل‌گیری آن به‌شمار می‌رود.

ج) به شرایط آب و هوایی که در آن هوای سرد و سنگین در مجاورت زمین ساکن می‌شود و لایه هوای گرمی در بالای آن قرار می‌گیرد، وارونگی دما گفته می‌شود.

د) شرایط آب و هوایی، نه تنها در ارتباط با حیات و زیست‌انسان اهمیت فراوانی دارد، بلکه در امور دفاعی و نظامی نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

(یغراقیای ایران، آب و هوای ایران، صفحه‌های ۴۴ و ۴۶)

۱۲۴- گزینه «۱»

(معمودری یغراقی)

در ایران بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار می‌بارد. به این دلیل هرچه به پایان این دوره نزدیکتر می‌شویم، آبدهی رودها بیشتر می‌شود.

(یغراقیای ایران، منابع آب ایران، صفحه ۴۹)

۱۲۵- گزینه «۴»

(قرزانه ناعمی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: رودهای دالکی و مند مربوط به خلیج فارس هستند.

گزینه «۲»: دریای خزر محل توقف پرندگان مهاجر است.

گزینه «۳»: دریای خزر در امتداد شمال به جنوب کشیده شده است.

(یغراقیای ایران، منابع آب ایران، صفحه‌های ۵۲ و ۵۴)

جغرافیا (۲)

۱۲۶- گزینه «۲»

(فاطمه امیری)

در طبقه‌بندی زیست‌بوم‌ها از عوامل مختلفی در نظر گرفته می‌شود. وایتگر، بوم‌شناس، سال‌ها پیش در طبقه‌بندی خود به دو عامل بارش و دما توجه کرد.

(یغراقیای ایران، توامی زیستی، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)

۱۲۷- گزینه «۲»

(قرزانه ناعمی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این گزینه مربوط به محدودیت‌های توامی کوهستان است.

گزینه «۳»: این گزینه مربوط به توامی ساحلی است.

گزینه «۴»: این گزینه از محدودیت‌های توامی کوهستان است.

(یغراقیای ایران، توامی زیستی، صفحه‌های ۵۹، ۶۱ و ۶۲)

۱۲۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پنهان‌های)

الف) ناحیه فرهنگی، بخشی از سطح زمین است که در آن فرهنگ ویژه‌ای (توابع خاص زبان، دین، هنر و معماری، عقاید، نوع بهره‌برداری از محیط طبیعی، سبک زندگی روزانه، غذا، لباس و...) غالب است.

ب) مردم انگلستان، اسپانیا، روسیه، هند و ایران به زبان‌های مختلف صحبت می‌کنند اما همگی جزء خانواده زبانی هند و اروپایی هستند؛ زیرا ریشه مشترک دارند.

پ) بیش از نیمی از مردم جهان، به یکی از زیر شاخه‌های زبان هند و اروپایی صحبت می‌کنند.

ت) زبان حلی و زبان عربی، زبان مردم شمال آفریقا است.

ث) عواملی چون جنگ و فتح سرزمین‌ها، تجارت و مهاجرت مردم از یک ناحیه به توامی دیگر، موجب گسترش برخی زبان‌ها و تغییر در توامی زبانی شده است.

(یغراقیای ایران، توامی فرهنگی، صفحه‌های ۶۹ و ۷۱)

۱۲۹- گزینه «۳»

(امیر رسایی)

تشریح عبارت‌ها:

گزینه «۱»: نقشه، قلمرو فرهنگی را در مقایسه کلی نشان می‌دهد نه در مقیاس جزئی.

گزینه «۲»: نادرست است؛ فرهنگ جنوب و شرق آسیا تنها بخش‌هایی از آسیا را شامل می‌شود و در منطقه شمال آفریقا وجود ندارد.

گزینه «۴»: نادرست است؛ آمریکای لاتین فقط منطقه آمریکای مرکزی و جنوبی را در برمی‌گیرد.

(یغراقیای ایران، توامی فرهنگی، صفحه ۷۵)

۱۳۰- گزینه «۴»

(فاطمه عزیزی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) سوشی غذایی ژاپنی بوده که اکنون در رستوران‌های ایران دیده می‌شود. (وجود پخش فرهنگی)

ب) این سنت در کشور ایران تبدیل به آیین شده است و ارتباطی با دیگر فرهنگ‌ها ندارد. (نبود پخش فرهنگی)

ج) وجود آیین شب یلدا در کشور تاجیکستان به پدیده پخش فرهنگی اشاره می‌کند.

د) غذاهای نام برده شده متعلق به کشور ایتالیا بوده و ارتباطی با پدیده پخش فرهنگی ندارد.

(یغراقیای ایران، توامی فرهنگی، صفحه ۷۹)

فلسفه دوازدهم

۱۳۱- گزینه ۱۰

(مفهوم رفتاری بقا)

گرویی بودن برای زمین، ممکن است باشد یا نباشد، پس رابطه موضوع و محمول در قضیه اول، امکانی است. چوب نیز ممکن است به دلیل مرطوب بودن یا هر علت دیگری در مجاورت با آتش برای مدتی نسوزد و آتش نگیرد، بنابراین رابطه این موضوع و محمول نیز امکانی است.

(فلسفه دوازدهم، پیمان مملکت، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۳۲- گزینه ۳

(امیرمعمد قلعه‌گاهی)

رابطه امکانی رابطه‌ای است که حمل محمول بر موضوع ممکن باشد. (موضوع هم می‌تواند محمول را بپذیرد و هم نپذیرد). در رابطه امکانی مهم است که قضیه را به صورت عقلی محض بررسی کنیم و با جهان اکنون کاری نداشته باشیم.

- سفید بودن دیوار از لحاظ عقلی نه اقتضای وجود دارد (وجوبی) و نه اقتضای عدم (امتناعی) و امکان دارد دیوار قرمز باشد یا سفید و یا هر رنگ دیگری.

- ممکن الوجود بالذات اگر علتش فراهم شود، موجود می‌شود و اگر علتش فراهم نشود، همچنان ناموجود می‌ماند. پس تمام ممکن‌الوجودها یا موجودند و یا ناموجود، یعنی رابطه امکانی است.

- Π مجهول است و می‌تواند هر عددی باشد؛ پس امکانش هست که Π باشد.

- در عبارت آخر رابطه وجوبی است، زیرا از لحاظ عقلی ممکن‌الوجود بالذات وجود ندارد و تنها ممکن‌الوجود عالم ممکن‌الوجود بالذات است. در واقع مفهوم ممکن‌الوجود بالذات امتناع ذاتی دارد.

(فلسفه دوازدهم، پیمان مملکت، صفحه‌های ۹ و ۱۲)

۱۳۳- گزینه ۲

(فیروز نژاد ترقی - تیریز)

مهندس ممکن است بدون مدرک یا دارای مدرک باشد. (رابطه امکانی) سطح کمیت است و رنگ داشتن کیفیت است و این دو مباین هستند و هیچ کمیتی کیفیت نمی‌پذیرد.

توجه کنید که اگر می‌گفت سطح دارای رنگ است، رابطه امتناعی می‌شد. **تکذیب** در عالم واقع گاهی به تمامج برخی حجم‌ها را «سطح» می‌نامیم که از نظر منطقی غلط است؛ مثلاً کاغذ بالاخره سه بعدی است و بنابراین آن را به لحاظ منطقی نمی‌توان «سطح» دانست.

(فلسفه دوازدهم، پیمان مملکت، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۳۴- گزینه ۲

(قهرار قاسمی نژاد)

نسبت‌های سه گانه در قضایا بر اساس رابطه میان موضوع و محمول تفکیک می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۳: باید توجه داشت که رابطه میان موضوع‌های مختلف و وجود (به عنوان محمول) بر اساس مغایرت وجود و ماهیت تبیین می‌گردد. اگر وجود و ماهیت یکی بود، میان موضوع‌های مختلف و وجود فقط رابطه وجوبی برقرار بود.

گزینه‌های ۱ و ۴: واقعیت داشتن جهان و قابل شناخت بودن جهان مبنای مغایرت وجود و ماهیت است.

(فلسفه دوازدهم، پیمان مملکت، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۳۵- گزینه ۲

(موسی سپاهی - سروان)

مفهومی که ذاتاً متناقض باشد، یعنی در ذات خودش امکان وجود ندارد و علاوه بر این علتی برای ایجادش موجود نخواهد بود. پس چنین مفهومی نمی‌تواند در جهان واقعی تحقق یابد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: چون ذاتاً متناقض است نمی‌توان برای آن علتی یافت.

گزینه ۳: امکان ندارد وجود خارجی داشته باشد.

گزینه ۴: با توجه به اینکه ذاتاً ناممکن است نمی‌تواند حتی بالقوه هم امکان وجود داشته باشد.

(فلسفه دوازدهم، پیمان مملکت، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۱۳۶- گزینه ۱

(حسین آفندی رانمایی)

شاید نخستین مسئله‌ای که ذهن بشر را به خود متوجه ساخته، چگونگی رابطه علت و معلول باشد.

مسئله منشأ درک رابطه علیت، مسئله‌ای فلسفی است که با توجه به اطلاعات کتاب درسی شروع را تا حدی می‌توان به فلاسفه مسلمان نسبت داد و اوجش را هم می‌توان به هیوم و کانت و چند فیلسوف اروپایی و تا مقداری علامه طباطبائی معاصر نسبت داد. پس مسئله‌ای پیچیده است و بعد از سال‌ها فلاسفه آن را مطرح کرده‌اند و نمی‌توان گفت که اولین مسئله‌ای که انسان را به خود متوجه ساخته، این مسئله بوده است.

(فلسفه دوازدهم، پیمان علی و معلولی، صفحه ۱۴)

۱۳۷- گزینه ۴

(مفید سوزیان)

رابطه علیت تنها رابطه وجودی است، یعنی وجود یک طرف (معلول) در همین رابطه و به سبب رابطه تحقق پیدا می‌کند، نه اینکه دو طرف قبل از رابطه وجود داشته باشند و سپس بین آن‌ها رابطه برقرار شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وابستگی انواع مختلفی دارد و روابط زیادی هستند که بر اساس وابستگی یک طرف به طرف دیگر شکل می‌گیرند؛ مثل وابستگی یک حیوان خانگی به صاحبش.

گزینه ۲: همه روابط دو طرف دارند و رابطه‌ای که یک طرف داشته باشد، نداریم. اگر مقصود از یک طرفگی، یکسویه بودن باشد، غیر از علیت روابط یکسویه دیگری هم وجود دارند؛ مثل رابطه معلم و دانش آموز که دوسویه نیست، یعنی این‌طور نیست که هم معلم به دانش آموز تعلیم دهد و هم برعکس. (البته در این مثال منظور از رابطه معلم و شاگرد بدون در نظر گرفتن تعامل دانش آموز در امر آموزش است.)

گزینه ۳: اگر مقصود از قائم بودن بر یک طرف این باشد که ممکن است رابطه وجود داشته باشد ولی طرف دومی در کار نباشد، نادرست است و به این معنا هر رابطه‌ای از جمله علیت، قائم بر دو طرف است. اما اگر مقصود این باشد که رابطه و طرف دیگر رابطه فقط به طرف اول محتاج‌اند، ولی طرف اول چنین احتیاجی ندارد، درست است؛ ولی روابط دیگری هم چنین وضعیتی دارند. مثلاً رابطه صدقه‌دهنده و فقیر رابطه‌ای است که قائم بر صدقه‌دهنده است، زیرا فقیر محتاج اوست و اختیار صدقه دادن هم با اوست.

(فلسفه دوازدهم، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۱۳۸- گزینه «۲»

(مصدر رضایی بقا)

فلاسفه مسلمان منشأ درک و پذیرش اصل علیت را فطری و مادرزادی نمی‌دانند (برخلاف دکارت) و آن را تجربی نیز نمی‌دانند. (مانند دکارت و هیوم)، بلکه علیت را اصلی عقلی می‌دانند، اما معتقدند کشف علت پدیده‌ها از طریق تجربه امکان‌پذیر است و دکارت هم کشف مصادیق علیت را تجربی می‌دانست.

(فلسفه دوازدهم، پنهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۳۹- گزینه «۴»

(مصدر رضایی بقا)

سختیت علت و معلول جدای از علیت نیست (تادریستی گزینه «۳») بلکه در هر رابطه علی و معلولی، این تناسب و سختیت مشاهده می‌شود. پس در هر رابطه وجودی که همان رابطه علیت است، سختیت نیز وجود دارد.

(فلسفه دوازدهم، پنهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۴۰- گزینه «۳»

(پور پاکدل - قاروج)

همه گزینه‌ها به پیامدها و نتایج مرتبط با اصل سختیت اشاره دارند به‌جز عبارت «برخی از فیلسوفان معتقدند جهان را می‌توان بدون مبدأ پیدایش هم تفسیر کرد، اما عده‌ای دیگر از فیلسوفان چنین فرضی را عقلاً محال می‌دانند» که مربوط به اصل علیت است. در اصل علیت هر معلول و رخدادی نتیجه وجود عللی است و چیزی خودبه‌خود پدید نمی‌آید. پیدایش جهان هستی نتیجه علت نخستینی به نام خداوند است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در واقع با فرض گرفتن اصل سختیت است که ما امکان پژوهش و جست‌وجو برایمان فراهم می‌شود و در تحقیق خود به سراغ مسائل مرتبط با هم و هم‌سنخ می‌رویم.

گزینه «۲»: بسیاری از تحقیقات و اکتشافات دانشمندان در حوزه‌های مختلف علمی در نتیجه وجود و پذیرش اصل سختیت رخ می‌دهد.

گزینه «۴»: مردم این اصل را در نظر داشته‌اند که هر پدیده‌ای عللی خاص دارد و در نتیجه به دنبال بهترین تبیین برای معلولی مانند سیل و زلزله و ... بوده‌اند تا علت خاص و متناسب با آن را کشف کنند، اما باید بدانیم بسیاری از علت‌هایی که انسان‌ها برای معلول‌ها در نظرشان متناسب و هم‌سنخ می‌آید پس از تجربه‌های علمی و پیشرفت تمدنی غلط از آب درمی‌آید.

تکلیف: باید توجه داشته باشیم که تبیین‌های غلط و علت‌یابی‌های نادرست انسان‌ها، اصل سختیت را تأیید می‌کند نه انکار.

(فلسفه دوازدهم، پنهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۲۱)

منطق

۱۴۱- گزینه «۳»

(مصدر قربانی)

گزینه «۳» با سه مفهوم جزئی بیشترین تعداد مفاهیم جزئی را دارد. دکارت ← اسمی انسان‌ها اسم خاص و مفهوم جزئی محسوب می‌شوند. من ← ضمیر، اسم خاص و مفهوم جزئی است.

گفتمان در روش به کاربردن خرد ← اسمی کتاب‌ها اسم خاص و مفهوم جزئی محسوب می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در این گزینه دو مفهوم جزئی وجود دارد. (هگل و نام کتاب او) گزینه «۲»: در این گزینه دو مفهوم جزئی وجود دارد. (توماس هابز - لویاتان)

گزینه «۴»: در این گزینه دو مفهوم جزئی وجود دارد. (قدیس آگوستین - اعترافات)

(منطق، مقووم و مصداق، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۱۴۲- گزینه «۴»

(غیرروز تزارنیف - تیریز)

در مصراع اول منظور از من و ما «من و ما»ی نوعی است که کلی است. (یعنی همه انسان‌ها)، اما ضمیر «من» در مصراع دوم به شخص شاعر اشاره دارد و جزئی است.

(منطق، مقووم و مصداق، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۱۴۳- گزینه «۴»

(غرمای قاسمی تزار)

امام اول شیعیان و قهرمان جنگ خیر هر دو از نظر مفهومی کلی هستند و از نظر مصداق خارجی نیز مصداق یکسان و واحد دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: امام علی (ع) یک مفهوم جزئی است و مولود کعبه یک مفهوم کلی (اختلاف مفهومی)، اما از نظر مصداق یکسان هستند (اتحاد مصداقی).

گزینه «۲»: امام رضا (ع) یک مفهوم جزئی است و ضامن آهویک مفهوم کلی (اختلاف مفهومی)، اما از نظر مصداق یکسان هستند (اتحاد مصداقی).

گزینه «۳»: امام حسین (ع) یک مفهوم جزئی است و امام سوم شیعیان یک مفهوم کلی (اختلاف مفهومی)، اما از نظر مصداق یکسان هستند (اتحاد مصداقی).

(منطق، مقووم و مصداق، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۱۴۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی پنهانی)

در همه گزینه‌ها رابطه تباین برقرار است ولی شعر و غزل رابطه عموم و خصوص مطلق دارند.

رد گزینه «۲»: تهران یک مفهوم جزئی است، درحالی‌که نسبت‌های چهارگانه بین دو مفهوم کلی برقرار است.

(منطق، مقووم و مصداق، صفحه‌های ۲۰ و ۲۳)

۱۴۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی پنهانی)

دایره‌های «ب» و «ج» با یکدیگر رابطه تباین دارند. (رد گزینه‌های «۲» و «۴») قسمت «الف» نشان‌دهنده مصادیق مشترک دایره «ج» با دایره میانی است (رد گزینه «۱») که بین خود این دو دایره هم رابطه عموم و خصوص من‌وجه برقرار است.

حال به بررسی گزینه «۳» می‌پردازیم:

بین دایره «ب» (حیوان) و دایره «ج» (قارچ) رابطه تباین برقرار است.

دایره میانی مفهوم خوراکی را نشان می‌دهد؛ بنابراین قسمت «الف» (مصادیق مشترک دایره میانی با دایره «ج»)، مفهوم قارچ خوراکی است.

(منطق، مقووم و مصداق، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۴۶- گزینه «۱»

(معید سوزیان)

تکلیف- الف- در مورد دو مفهوم دارای رابطه عموم و خصوص مطلق، این روابط را می‌دانیم:

رابطه نقیض مفهوم عام و نقیض مفهوم خاص: عموم و خصوص مطلق (جای مفاهیم خاص و عام عوض می‌شود).

رابطه مفهوم عام و نقیض مفهوم خاص: عموم و خصوص من‌وجه

رابطه مفهوم خاص و نقیض مفهوم عام: تباین

ب- درباره دو مفهوم دارای رابطه عموم و خصوص من‌وجه که مصادیق اختصاصی یکی از آن‌ها مساوی نقیض دیگری نباشد، این روابط را می‌دانیم:

رابطه نقیض هر دو: عموم و خصوص من‌وجه

رابطه یکی با نقیض دیگری: عموم و خصوص من‌وجه

پ- در مورد دو مفهوم متباین که نقیض هم نیستند، این روابط را می‌دانیم:

رابطه نقیض هر دو: عموم و خصوص من‌وجه

رابطه یکی با نقیض دیگری: عموم و خصوص مطلق

حال با توجه به این نکات که در کنکورهای اخیر خیلی پرکاربرد شده‌اند، به حل این سؤال می‌پردازیم:

چون N تمام نقیض A را شامل می‌شود و با M هیچ اشتراکی نداشته پس M عضو غیرمشتک با A ندارد و اخص از A است. بنابراین رابطه M با نقیض A، رابطه مفهوم اخص با نقیض مفهوم اعم خواهد بود که تباین است.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۱ و ۲۳)

۱۴۷- گزینه «۴»

(پوار پاکدل - فاروج)

رابطه میان مفاهیم «A» و «B» عموم و خصوص من‌وجه است و رابطه میان دو مفاهیم «C» و «B» هم عموم و خصوص مطلق است؛ اما رابطه دو مفهوم «A» و «C» ممکن است تباین، عموم و خصوص من‌وجه یا عموم و خصوص مطلق باشد، اما ممکن نیست رابطه و نسبت آنها تساوی باشد. بنابراین گزینه «۴» به یکی از حالت‌های درست رابطه اشاره کرده است.

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ممکن است رابطه میان دو مفهوم A و C عموم و خصوص مطلق باشد نه قطعاً.

گزینه «۲»: ممکن نیست رابطه این دو مفهوم تساوی باشد.

گزینه «۳»: ممکن است رابطه میان A و C عموم و خصوص من‌وجه باشد نه قطعاً.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۱ و ۲۳)

۱۴۸- گزینه «۱»

(اموسی سپاسی - سزاوان)

اگر دو مفهوم به طور جزئی هم‌پوشانی داشته باشند، اما هیچ کدام کاملاً شامل دیگری نباشد، آنگاه نسبت بین دو مفهوم عموم و خصوص من‌وجه است. یعنی مثل دو دایره متقاطع هستند که در بعضی مصادیق مشترک هستند و در بعضی مصادیق اشتراک ندارند. مانند سنگ و نگهبان.

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: نسبت بین مستطیل و مربع عموم و خصوص مطلق است.

گزینه «۳»: احمد مفهوم جزئی است، پس نسبتی بین احمد و اسم برقرار نیست.

گزینه «۴»: بین مفهوم پزشک و انسان نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار است.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۱ و ۲۳)

۱۴۹- گزینه «۲»

(پارگل رفیعی)

تساوی زمانی است که دو مفهوم از نظر مصادیق دقیقاً با هم برابر باشند و مصادیقشان یکی باشد. گزینه «۲» با منطبق بودن کامل دایره‌ها و نداشتن مصادیق اختصاصی چنین وضعیتی را بیان می‌کند.

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیانگر رابطه عموم و خصوص مطلق است.

گزینه «۳»: بیانگر رابطه عموم و خصوص من‌وجه است.

گزینه «۴»: تباین یا عدم اشتراک را بیان می‌کند، نه تساوی.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۵۰- گزینه «۴»

(پوار پاکدل - فاروج)

اسامی خاص و مفاهیمی که به همراه صفت‌های اشاره می‌آیند و همین‌طور دیگر مفاهیمی که قابلیت انطباق بر بیشتر از یک مورد را ندارند، همگی جزئی هستند. «هزار و یک شب» اسم خاص یک کتاب مشهور ادبی است که مفهومی جزئی است.

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در میان نام سیارات و کرات منظومه شمسی «خورشید» و «ماه» کلی هستند و دیگر نام‌های اجرام منظومه شمسی جزئی محسوب می‌شوند.

گزینه «۲»: حافظ به معنای «حفظ‌کننده چیزی» کلی محسوب می‌شود. اگر نام شخص باشد، جزئی محسوب می‌شود.

گزینه «۳»: القاب و عناوین حتی اگر منحصر به یک مصداق در جهان خارج هم باشند، باز هم کلی محسوب می‌شوند؛ مانند: پایتخت ایران، برنده هفت توپ طلا، بلندترین قله جهان.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۰، ۲۱ و ۲۶)

فلسفه یازدهم

۱۵۱- گزینه ۳

(فرهنگ قاسمی نژاد)

اطلاعات امروز ما به هیچ وجه نمی تواند تاریخ دقیقی از آغاز فلسفه ارائه دهد. ما تنها می توانیم بر اساس آثار باقی مانده گزارشی اجمالی از دورترین اندیشه های فلسفی ارائه کنیم (دورترین لزوماً به معنای اولین نیست).

پرسش سایر گزینه ها:

گزینه ۱: در تمدن های باستانی مانند چین و هند و مصر و بین النهرین که پیش از تمدن یونان شکل گرفته اند آثاری که حکایت از تفکر در مسائل بنیادین هستی داشته باشند به جای مانده است، مانند اوباشادها.

گزینه ۲: می دانیم که تمدن های قدیم تر و ساده تر مقدمه و پلکان شکل گیری تمدن های جدیدتر بوده اند و دستاوردهای آنها به تمدن های جدیدتر منتقل شده است. (نه برعکس)

گزینه ۴: سهروردی معتقد است در ایران باستان انسان های وارسته ای بوده اند که هم به حکمت و فلسفه می اندیشیدند و هم دارای سلوک معنوی بوده اند.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۲۹)

۱۵۲- گزینه ۴

(پاکدل، رحیمی)

در آغاز شکل گیری فلسفه در ایونیا، آنچه پیش از هر چیز اولین فیلسوفان یونان را به خود مشغول می کرد دگرگونی هایی بود که پیوسته در جهان طبیعت رخ می داد.

پرسش سایر گزینه ها:

گزینه ۱: نادرست است؛ چون کتاب درسی به نقش تحلیل عقلانی دگرگونی های طبیعی اشاره دارد و فلسفه را تنها به ریاضیات محدود نمی کند.

گزینه ۲: نادرست است؛ زیرا تغییرات طبیعی که در منطقه ایونیا در جریان بود قطعاً ماده تفکر فلاسفه را تشکیل داده اند و بنابراین نقشی هرچند کوچک داشته اند. ضمناً بشر اجتماعی جامعه یونان باستان هم بی تأثیر نبوده است.

گزینه ۳: نادرست است؛ چون کتاب درسی بر اهمیت عقلانیت و تحلیل عقلانی تأکید می کند و تفسیر اساطیری و شاعرانگی در تفکر این فلاسفه محوری نیست.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه های ۳۰ و ۳۱)

۱۵۳- گزینه ۲

(علی معزی)

اطلاعات امروز ما به هیچ وجه نمی تواند تاریخ دقیقی از آغاز فلسفه ارائه دهند.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۱: برای دانش فلسفه نمی توان از نظر زمانی آغازی تعیین کرد. همان طور که نمی توان گفت فلسفه ابتدا در کدام سرزمین پدید آمده است.

گزینه ۳: در تمدن های باستانی مثل تمدن چین، هند، مصر و بین النهرین کم و بیش فلسفه رواج داشته است.

گزینه ۴: بی تردید هر جا که تمدنی شکل گرفته کسانی هم بوده اند که درباره اساسی ترین مسئله های هستی و زندگی بشر می اندیشیده اند.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۲۹)

۱۵۴- گزینه ۴

(امیرمحمد قلعه گاهی)

هراکلیتوس دو اندیشه مشهور دارد؛ اولی وحدت اضداد است و دومی تغییر و تحول دائمی جهان.

هراکلیتوس اعتقاد داشت که اضداد می توانند با یکدیگر جمع شوند و وجود همین اضداد است که جهان را می سازد.

پرسش سایر گزینه ها:

گزینه ۱: هراکلیتوس اعتقاد به نظم در جهان داشت، اما نظم را در وجود اضداد و جمع شدن آنها با یکدیگر می دانست و وجود تضاد در جهان لزوماً بیانگر بی نظمی نیست.

گزینه ۲: هراکلیتوس اعتقاد داشت که گیزی از تضاد و ستیز در جهان نیست و همین تضاد و ستیز است که جهان را سرپا نگه داشته است.

گزینه ۳: او می گفت تغییر و دگرگونی قانون زندگی و قانون کائنات است. (فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه های ۳۱ و ۳۲)

۱۵۵- گزینه ۳

(سپین آفونری راهنمای)

پرسش سایر گزینه ها:

گزینه ۱: پارمنیدس برای اولین بار به مفهوم وجود و شدن توجه دقیقی کرد و تفاوت این دو را ذکر کرد.

گزینه ۲: به نقل از افلاطون (شاگرد سقراط) سقراط در ستین جوانی، پارمنیدس را ملاقات کرد.

گزینه ۳: پارمنیدس معتقد به وحدت وجود بود و می گفت: هستی یک امر واحد است. (این عبارت درست است).

گزینه ۴: پارمنیدس پیش از افلاطون می زیسته است.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه های ۳۲ و ۳۳)

۱۵۶- گزینه ۳

(پیار پاکدل - فاروخ)

اختلافات نظری فیلسوفان پیش از سقراط و آشفتگی فکری در آن دوره یکی از علت های ظهور سوفیست ها و درواقع بشر ظهور و شهرت آنها بود، نه اینکه تنها علت ظهور و شهرت آنها باشد.

پرسش سایر گزینه ها:

گزینه ۱: پارمنیدس سوفیست نبود و اولین بار لفظ فلسفه را فیثاغورس به کار برد.

گزینه ۲: فیثاغورس واژه «ثوری» را به معنای نظریه به کار برد.

گزینه ۴: اینکه وجود اضداد سازنده جهان است نظر هراکلیتوس است.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه های ۳۱ و ۳۴)

۱۵۷- گزینه ۲

(موسی سپاهی - سروان)

تالس عقیده داشت «آب اولین عنصر و پایه و اساس سایر چیزهاست» نتیجه می گیریم که تالس جهان را از منظر مادی و تغییرپذیر می دید و این دیدگاه مبتنی برای فلسفه طبیعی و مطالعه علمی پدیده های محسوس شناخته می شود (رد گزینه های ۱ و ۳).

فیثاغورس اعداد و اصول اعداد را عناصر اولی همه موجودات می دانست که از این موضوع می توان نتیجه گرفت که وی جهان را از دیدی انتزاعی و ذهنی می نگریست (تأیید گزینه ۲) و این نکته به توسعه فلسفه مشافینیکی و ریاضیاتی منجر شد (رد گزینه ۴).

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۳۱)

اقتصاد

۱۶۱- گزینه ۲»

(معدی ضیائی)

الف) سرمایه انسانی، مهارت و خلاقیت این طراح گرافیک در ساخت پوستر تبلیغاتی است.

ب) باقی که آموزشگاه برای برگزاری کلاس‌های تابستانی در فضای باز از آن استفاده می‌کند، منبع طبیعی (زمین) است.

ج) تجهیزات اداری (مثل لپ‌تاپ و پروژکتور) سرمایه فیزیکی این کلاس درس خواهند بود.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۴۴ و ۳۲)

۱۶۲- گزینه ۴»

(سارا شریفی)

میلیون تومان $200 = 12 + 2,400$ = درآمد ماهانه

میلیون تومان $110 =$ هزینه ماهانه خرید مواد اولیه

میلیون تومان $54 = 12 + 428 =$ پول آب، برق، گاز و عوارض شهرداری ماهانه

میلیون تومان $30 = 3 \times 10 =$ دستمزد ماهانه کارگران

هزینه فرصت ماهانه کار در کارگاه، اجاره ماهانه کارگاه است که فرد از آن صرف نظر کرده است.

میلیون تومان $10 =$ هزینه فرصت ماهانه

هزینه فرصت (هزینه پنهان) + هزینه‌های مستقیم = مجموع هزینه‌های ماهانه

میلیون تومان $204 = 10 + 194 =$ مجموع هزینه‌های ماهانه

مجموع هزینه‌های ماهانه - درآمد ماهانه = سود یا زیان اقتصادی ماهانه

(زیان) $-4 = 204 - 200 =$ سود یا زیان اقتصادی ماهانه

با در نظر گرفتن هزینه فرصت (هزینه پنهان)، صاحب کارگاه ضرر می‌کند.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه ۳۳)

۱۶۳- گزینه ۱»

(معدی کاروان)

الف) هزینه فرصت حرکت از نقطه «الف» به نقطه «ب» تعداد قوطی رب گوجه‌فرنگی است که سوپرمارکت از خرید آن صرف‌نظر کرده است تا بتواند میزان بیشتری کنسرو ماهی بخرد.

در نقطه «الف» 2000 قوطی رب گوجه‌فرنگی و در نقطه «ب» 1000

قوطی رب گوجه‌فرنگی خریداری می‌شود، بنابراین هزینه فرصت حرکت از

نقطه «الف» به نقطه «ب» 1000 قوطی رب گوجه‌فرنگی است

($1000 = 2000 - 1000$) که از خرید آن صرف‌نظر شده است، اما در صورت

سؤال ارزش هزینه فرصت به ریال خواسته شده است و نه براساس تعداد

کالایی که از خرید آن صرف‌نظر شده است؛ در نتیجه خواهیم داشت:

$=$ ارزش هزینه فرصت

$\times$ تعداد (واحد) کالایی که از خرید آن صرف‌نظر شده است

ارزش هر واحد از کالایی که از خرید آن صرف‌نظر شده است

تومان $5,000,000 = (2,000 - 1,000) \times 5,000 =$

ریال $50,000,000 = 5,000,000 \times 10 =$

ب) هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهنده مقدار کالای رب

گوجه‌فرنگی و کنسرو ماهی است که سوپرمارکت می‌تواند با بودجه مشخص

۱۵ میلیون تومان بخرد، در نتیجه با توجه به نقطه «الف» خواهیم داشت:

$15,000,000 = (2,000 \times 5,000) + (8 \times 8,000)$

۱۵۸- گزینه ۴»

(غیروز نژادنیف - تبریز)

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: آرا و نظرات گوناگون و غالباً متضاد اندیشمندان اولیه در ایونیا به وجود آمد. به تدریج دیدگاه‌های آنها آتن را هم تحت تأثیر قرار داد و موجب بی‌اعتمادی نسبت به دانش و اندیشه در آتن شد.

گزینه «۲»: در نظر فیثاغوریان جهان ساختار ریاضی دارد، اما این لزوماً نافی وجود روح نیست.

گزینه «۳»: وحدت وجود و عدم کثرت آن از نظر پارمنیدس علت انکار تغییر و حرکت ظاهری در پدیده‌های جهان بود.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۳۰ و ۳۶)

۱۵۹- گزینه ۱»

(معدی سوریان)

از نظر هراکلیتوس اعداد همواره در کنار هم و متحد با هم هستند؛ بنابراین در جاهای خشک، باید ضد خشکی که آب است یافت شود.

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: درست است که تالس آب را عنصر اولیه همه موجودات می‌داند ولی آب در شرایط خاصی می‌تواند تبدیل به دیگر موجودات شود. مثلاً گیاهان می‌توانند آب را تبدیل به ساقه و شاخه و میوه و ... کنند، ولی از نظر تالس انسان نمی‌تواند با نوشیدن آب، نیازهای غذایی خود را برطرف کند.

گزینه «۳»: فیثاغورس عرفان و فلسفه را هم قبول داشت، بنابراین تنها راه رسیدن به حقیقت را استدلال دقیق ریاضی نمی‌دانست.

گزینه «۴»: درست است که از نظر پارمنیدس در جهان واقع فقط یک واقعیت ثابت داریم، ولی در نظر او اعداد امور ذهنی و عقلی هستند که ذاتاً متعدّدند.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۳۰ و ۳۳)

۱۶۰- گزینه ۳»

(معدی قربانی)

سوفیست‌ها به جای رسیدن به حقیقت پیروزی بر رقیب را هدف خود قرار دادند و ابزار رسیدن آنها به این هدف فن سخنوری بود.

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سوفیست‌ها بذریعۀ اعتمادی به دانش را در ذهن مردم کاشتن و موجب تشویش بیشتر مردم شدند، نه آرامش.

گزینه «۲»: سوفیست‌ها نه وارثان متافیزیک پیشینیان بودند و نه تلاشی برای ساخت نظام متافیزیکی کردند بلکه آنان بیشتر بر آموزش فن سخنوری تمرکز کردند.

گزینه «۴»: سوفیست‌ها معرفت را مطلق نمی‌دانستند بلکه آن را نسبی و وابسته به شرایط می‌دیدند، چراکه اصل رسیدن به حقیقت را کنار گذاشتند.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۳۶)

۱۶۷- گزینه «۳»

(موردی ضیائی)

تشخیص تفاوت هزینه‌هایی که بر تصمیم شما تأثیرگذارند، بسیار مهم است؛ هزینه‌های هدررفته مهم نیستند، چون دیگر رفته‌اند و قابل برگشت نیستند. (اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۴ و ۲۹)

۱۶۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

الف) سم زمستی بیشتر تولید می‌شود، در نتیجه از نقطه A به نقطه B جابه‌جا می‌شویم.
ب) زمانی که کارگران بیکار ماندند تولید ناکاراست. بنابراین تولید در نقطه C خواهد بود.
ج) با افزایش امکانات، متحنی مرز امکانات تولید به نقطه D جابه‌جا خواهد شد.

(اقتصاد، مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۴۰ و ۴۱)

۱۶۹- گزینه «۴»

(آفرین سایدی)

هزینه فرصت هر انتخاب، ارزش بهترین گزینه بعدی است که شما آن را هنگام انتخاب از دست داده‌اید و از آن صرف‌نظر کرده‌اید. پس از اولویت‌بندی گزینه‌ها، وقتی اولین اولویت را انتخاب کردیم، اولویت بعدی، هزینه فرصت انتخاب ما خواهد بود. بنابراین ابتدا باید میزان سوددهی هر انتخاب را مشخص کنیم:

میلیون تومان $150 \times \frac{45}{100} = 67.5$ = سود حاصل از خرید و فروش طلا

میلیون تومان $240 - 150 = 90$ = سود حاصل از تأسیس کارگاه

میلیون تومان $\frac{200}{2} = 100$ = سود سالیانه حاصل از سرمایه‌گذاری در بورس

میلیون تومان $(150 \times \frac{10}{100}) \times 12 = 180$ = سود حاصل از سپرده‌گذاری در بانک

پس این فرد سپرده‌گذاری در بانک را انتخاب خواهد کرد و هزینه فرصت انتخاب او ۱۰۰ میلیون تومان سود حاصل از سرمایه‌گذاری در بورس خواهد بود که فرد از آن صرف‌نظر کرده است.

تذکره: دقت کنید که محاسبه سود باید برای همه موارد سالیانه باشد تا بتوان موارد را با هم مقایسه کرد.

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۱۷۰- گزینه «۳»

(نگار قاجار از کشور ۱۴۰۴)

بررسی عبارت صورت سؤال:

الف - نادرست است؛ وقتی تولید ناکارا باشد این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود؛ بدون آنکه از تولید کالاهای دیگر کاسته شود (یا شرایط تولیدش تغییری کند)

ب - صحیح است؛ هنگامی که روی مرز کارایی قرار داریم، بهتر شدن وضعیت ما، مستلزم بدتر شدن وضع دیگری خواهد شد.

ج - صحیح است؛ مرز امکانات تولید به ما اجازه می‌دهد تا هزینه فرصت یک شرکت یا یک کشور را زمانی که بیش از یک کالا تولید می‌کند، محاسبه کنیم.

د - نادرست است؛ نقاط خارج از مرز امکانات تولید، با توجه به منابع فعلی و در دسترس غیرقابل دستیابی هستند چراکه منابع کافی برای تولید آن‌ها وجود ندارد. برای رسیدن به نقاط فراتر از مرز امکانات تولید باید منابع را افزایش دهیم.

(اقتصاد، مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۳۶ و ۴۰)

$$15,000,000 = 10,000,000 + (x \times 8,000)$$

$$15,000,000 - 10,000,000 = x \times 8,000 \Rightarrow x = \frac{5,000,000}{8,000} = 625$$

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۱۶۴- گزینه «۳»

(امسان عالی‌نژاد)

الف) اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها

ب) اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن

ج) بی‌صبری زیاد

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه ۳۱)

۱۶۵- گزینه «۳»

(آفرین سایدی)

«هزینه فرصت اجتماع» بیانگر این مفهوم است که حتی اگر کالایی برای افراد رایگان باشد برای جامعه رایگان نیست. تولید هر کالا یا خدمت به منابع نیاز دارد که از این منابع می‌توان برای تولید چیزهای دیگر استفاده کرد بنابراین کالاهای رایگان هزینه فرصتی برای جامعه دارند. در مثال صورت سؤال دولت می‌توانست هزینه و مکان اختصاص داده شده به ساخت بیمارستان را برای ساخت مکان‌های تفریحی استفاده کند. بنابراین با ساخت بیمارستان فضای کمتری برای پارک خواهیم داشت.

(اقتصاد، مرز امکانات تولید، صفحه ۳۷)

۱۶۶- گزینه «۲»

(سارا شرقی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست است. با فرض ثابت ماندن منابع کارخانه، دستیابی به نقطه (و) که خارج از مرز امکانات تولید است، ممکن نیست و تولید در نقطه (ه) نیز که داخل مرز امکانات تولید است، ناکاراست.
گزینه «۲»: درست است.

در نقطه ب ۲۰۰ عدد کالای B و ۶۰۰ عدد کالای A تولید می‌شود.

در نقطه ج ۴۰۰ عدد کالای B و ۳۰۰ عدد کالای A تولید می‌شود.

در نتیجه برای تولید بیشتر کالای B باید در طول مرز امکانات تولید به سمت راست و پایین جابه‌جا شویم یعنی از نقطه (ب) به (ج) حرکت کنیم.

در نتیجه میزان تولید کالای B، ۲۰۰ عدد بیشتر می‌شود و از ۲۰۰ به ۴۰۰ می‌رسد، اما میزان تولید کالای A، ۳۰۰ عدد کمتر می‌شود و از ۶۰۰ به ۳۰۰ می‌رسد، بنابراین هزینه فرصت تولید ۲۰۰ واحد بیشتر کالای B، ۳۰۰ واحد کالای A است که از تولید آن صرف‌نظر می‌شود.

گزینه «۳»: نادرست است. در نقطه (ج) ۴۰۰ عدد کالای B و ۳۰۰ عدد کالای A تولید می‌شود.

در نقطه (د) تمامی امکانات برای تولید کالای B صرف می‌شود و می‌توان ۵۰۰ عدد از این کالا را تولید کرد، و بدیهی است دیگر امکان تولید کالای A وجود نخواهد داشت و میزان تولید این کالا برابر است با صفر. در نتیجه ۳۰۰ واحد کالای A بیشتری، در نقطه (ج) نسبت به نقطه (د) تولید شده است.

گزینه «۴»: نادرست است. اگر تقاضای مشتریان، برای محصول A، افزایش یابد، نقطه تولید از نقطه (ج) به نقطه (ب) جابه‌جا می‌شود.

(اقتصاد، مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۳۶ و ۴۰)

عمومي دوازدهم

رشته انساني

۱۶ آبان ماه ۱۴۰۴

مراحان به ترتيب حروف الفبا

فارسي	حسن افتاده، حسين پرهيزگار، سعيد جعفري، تازين فاطمه حاجيلو، محسن فدائي
چين و ژانگي	محسن بياتي، فردين سمايي، محمدمهدي مائدهعلي، مرتضي مجتبي كيپر، ميثم هاشمي
زبان انگليسي	رحمتاله استيري، محمدمهدي دغلايي، آرمين رحمان، بيلا فريمان پور

گزينشگران و ويراستاران به ترتيب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزينشگر	گروه ويرااستاري	وليه يولي	مسئول درسي هائي مستمسلي
فارسي	تازين فاطمه حاجيلو	تازين فاطمه حاجيلو	مرتضي منشاري	—	فريا رنوفي، مهدي يعقوبيان، اتاز معصومي، زهرا شمسا
چين و ژانگي	محمدمهدي مائدهعلي	محمدمهدي مائدهعلي	ابراهيمدي افشار سکينه گشتي	محمدفرحان فغاريان	سجاد حقيقي پور، مجتبي رزارانده، علي ابراهيمي آراي
تقليدعالي متعيل	ديورا حاتاتيان	ديورا حاتاتيان	معصومه شاعري	—	—
زبان انگليسي	رحمتاله استيري	رحمتاله استيري	طاها اصغريان، فاطمه نقدي	مائده ساآزي	سپهر اشتيايي، زهرا فلاحي

مدیر گروه	الهام محمدی
مسئول دفترچه	معصومه شاعری
مستمسلي و مذاکرات يا مسؤولان	مدیر، محيا اصغري، مسئول دفترچه، فريا رنوفي
جروفتکار و صفحه آرا	زهرا تاجیک
ناظر چاپ	حميد عباسي

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطين - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۲۱-۶۴۶۳

فارسی ۳

۲۰۱- گزینه ۳

(تأثیرین قافیه هایلومسقازاره)

- سلسله جیان: محرک، آن که دیگران را به کاری برمی انگیزد.
- همت در این شعر، به معنی «دعا و حمایت معنوی» است.
- پس افکنده: میراث
- ستوران: جمع ستور، حیوانات چارپا مخصوصاً اسب، اسب و خر

(واژه، واژه نامه)

۲۰۲- گزینه ۱

(تأثیرین قافیه هایلومسقازاره)

املاي درست، فراغت است. (فراغت: آسایش / فراقت: دوری)

(املا، صفحه های ۲۷ و ۳۷)

۲۰۳- گزینه ۲

(حسن اقتداره- لیریز)

نقش دستوری هر سه واژه «غم» یکسان بوده و نقش مفعولی دارند.

تشریح گزینه های دیگر:

- گزینه ۱ «همت از یاد سحر می طلیم (جمله هسته) گر ببرد خیر از من به رفیقی (جمله وابسته) که به طرف چمن است (جمله وابسته)
- گزینه ۳ «۱- هرگز دلم ... نداشت. ۲- آری ۳- نداشت غم ۴- غم بیش و کم نداشت / «واو» عطف است چون میان دو کلمه قرار گرفته است.
- گزینه ۴ «همت [را] می طلیم: مفعول / خیر [را] ببرد: مفعول

(دستور، صفحه های ۲۶ و ۲۷)

۲۰۴- گزینه ۴

(حسن اقتداره- لیریز)

- گزینه ۴ «حذف فعل وجود ندارد چون کل بیت در یک جمله به شرح زیر است:
- «داد دل مردم خردمند [را] زین بی خردان سقلم، یستان.»

تشریح گزینه های دیگر:

- گزینه ۱ «فعل «می خورم» بعد از واژه سوگند است که به قرینه معنایی (معنوی) حذف شده است.
- گزینه ۲ «به متادا (شبه جمله) وجود دارد و شبه جمله ها معمولاً باعث حذف فعل به قرینه معنوی می شوند، بر این اساس حذف فعل به قرینه معنایی (معنوی) دارد.
- گزینه ۳ «در هر مصراع یک فعل به قرینه معنایی (معنوی) حذف شده است: از سیم ... [داری] / ... کمربند [داری]

(دستور، صفحه های ۳۶ و ۳۷)

۲۰۵- گزینه ۴

(معسن قرائی - شیراز)

بیت «گر آتش دل نهفته داری / سوزد جانت به جانت سوگند» فاقد حسن تعلیل است.

تشریح گزینه های دیگر:

- گزینه ۱ «شاعر علت پلندی کوه دماوند را، دیده نشدن توسط انسان ها می داند.
- گزینه ۲ «شاعر علت پرچستگی کوه دماوند را (ورم) کردن آن از درد و افسردگی می داند.

گزینه ۳ «شاعر علت پدید آمدن کوه دماوند را، منش زدن زمین به فلک می داند.

(آرایه، صفحه های ۳۶ و ۳۷)

۲۰۶- گزینه ۳

(هسین پرهیزگار- سبزوار)

در این بیت «جامعه» مجازاً مردم است، ولی تضاد در بیت دیده نمی شود.

تشریح گزینه های دیگر:

- گزینه ۱ ««سلیمان و اهریمن» هم تضاد دارد و هم تلمیح.
- گزینه ۲ ««سلک مرغ گرفتار قفس» تشخیص دارد و «هم چو» نشانه تشبیه است.
- گزینه ۴ ««دفتر زمانه» تشبیه دارد و «نام از قلم افتادن» کنایه از «حذف شدن» است.

(آرایه، صفحه های ۲۶ و ۲۷)

۲۰۷- گزینه ۲

(سعید یعفری)

بیت «ب» غزلی از حافظ و عرفانی است.

(مفهوم، صفحه های ۲۶ و ۲۸)

۲۰۸- گزینه ۴

(هسین پرهیزگار- سبزوار)

مفهوم بیت گزینه ۴ «جان فشانی در راه میهن است.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۱ «برای آزادی خود فکر کنی که هر کس این کار را نکند، همانند من گرفتار می شود.

گزینه ۲ ««سلک مرغ گرفتار قفس مانند من است. ← اشاره به اسارت شاعر

گزینه ۳ «پیام مرا ببرد به رفیقی که به طرف چمن است. ← رفیق و دوست شاعر آزاد است. پس نشان می دهد که شاعر اسیر است.

(مفهوم، صفحه ۲۶)

۲۰۹- گزینه ۲

(تأثیرین قافیه هایلومسقازاره)

شعر «آزادی» نمونه ای از اشعار وطنی عارف قزوینی است که به پیدادگری محمدعلی شاه قاجار و سلطه بیگانگان اشاره دارد.

مضطرب از «سلیمان کردن» انتصاب به فرمانروایی است، پس این بیت به شاه آن زمان (محمدعلی شاه) اشاره دارد.

(مفهوم، صفحه های ۲۸ و ۲۹)

۲۱۰- گزینه ۴

(هسین پرهیزگار- سبزوار)

گزینه های ۱، ۲ و ۳ از نظر نویسنده، ممکن و شدنی است و گزینه ۴ غیر ممکن است.

(مفهوم، صفحه ۴۰)

دین و زندگی (۳)

۲۱۱- گزینه ۲»

(میثم حاشمی)

امام علی (ع) به مردم زمان خود و همه مردمی که به خدا ایمان دارند می‌فرماید: «تقوای الهی پیشه کنید؛ هم در مورد یزدگان خدا، هم در مورد شهرها و آبادی‌ها؛ چرا که شما در برابر همه این‌ها حتی سرزمین‌ها و چهارپایان مسئولید خدا را اطاعت کنید و از عصیان او بپرهیزید.»

(درس ۳، صفحه ۳۳۳)

۲۱۲- گزینه ۴»

(میثم حاشمی)

هر کسی در زندگی خود از فرمان‌های خدا اطاعت کند، گام در مسیر توحید عملی گذاشته است.

انسان موحد، چون زندگی خود را بر اساس رضایت خداوند تنظیم کرده و پیرو فرمان‌های اوست، شخصیتی ثابت و پایدار دارد و برخوردار از آرامش روحی است. اگر کسی دل به هوای نفس (یت درون) سپرده و او را معبود خود قرار دهد و اوامرش را به فرمان‌های خداوند ترجیح دهد یا در پی کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها (یت‌های بیرون) برآید، چنین شخصی گرفتار شرک عملی شده است.

(درس ۳، صفحه‌های ۳۳۲ و ۳۳۳)

۲۱۳- گزینه ۳»

(مرتضی مصنی‌کیر)

برخی از انسان‌ها مانند فرعون می‌گویند: «أنا نیکم الاعلی» و خود را پروردگار بزرگ مردم معرفی و برای مردم تصمیم‌گیری می‌کنند به واژه «رب» در این آیه دقت کنید.

(درس ۳، صفحه ۳۳۶)

۲۱۴- گزینه ۳»

(مصطفی مژده‌علی)

بر اساس آیه ۱۱ سوره حج «وَمِنَ النَّاسِ مَن یُعِیدُ اللّٰهَ عَلٰی حَرْفٍ فَاِنْ اَصَابَهُ خَیْرٌ اٰمَنَ اَیَّهَا وَ اِنْ اَصَابَتْهُ فَتْنَةٌ اَلْقَبِ عَلٰی وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَةَ ذٰلِكَ هُوَ الْخٰسِرَانِ الْمَیْمِیْنِ: از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کسارهای [تنها] به زبان و هنگام وسعت و آسودگی [عبادت و بندگی] می‌کند. پس اگر خیری به او برسد، دلش به آن آرام می‌گیرد و اگر یلایی به او رسد، از خدا رویگردان می‌شود. او در دنیا و آخرت [هر دو] زیان می‌بیند. این همان زیان آشکار است.»

(درس ۳، صفحه ۳۳۶)

۲۱۵- گزینه ۲»

(مرتضی مصنی‌کیر)

اگر قرار باشد همه فقط خواسته‌ها و تمایلات دنیایی خود را دنبال کنند و تنها متافع خود را محور فعالیت اجتماعی قرار دهند و اهل ایثار و تعاون و خیر رساندن به دیگران نباشند، تفرقه و تضاد جامعه را فرا می‌گیرد و امکان رشد و تعالی از بین می‌رود. در چنین جامعه‌ای روز به روز انسان‌های ستمگر قدرت پیش‌تری پیدا می‌کنند و دیگران را در خدمت امیال خود به کار می‌گیرند.

(درس ۳، صفحه ۳۳۵)

۲۱۶- گزینه ۲»

(مسن بیان)

مطابق آیه «فَلِاِنَّمَا اَعْطٰکُمْ بَیْءًا حَتّٰی وَفَّیَکُمْ» به بندگانی که به شما را فقط یک موعظه می‌کنم، [و آن] این که به صورت گروهی و فردی برای خدا قیام کنید. «امر خداوند ناظر به قیام برای خداست.

(درس ۴، صفحه ۴۳۳)

۲۱۷- گزینه ۳»

(مسن بیان)

در روایتی از پیامبر اکرم (ص) آمده است که راهیایی شرک به دل انسان از راه رفتن مورچه‌ای سیاه در شب تاریک بر تخته سنگی سیاه پنهان‌تر است. حافظ در این رابطه می‌فرماید: «پاسیان حرم دل شده‌ام شب همه شب / تا در این پرده جز اندیشه او نگذارم»

(درس ۴، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

۲۱۸- گزینه ۳»

(فرزین سماقی)

عمل بر اساس معرفت و آگاهی بسیار ارزشمندتر و مقدس‌تر از عملی است که در آن معرفتی نیست و یا با معرفت اندکی صورت می‌گیرد.

(درس ۴، صفحه ۴۶)

۲۱۹- گزینه ۱»

(فرزین سماقی)

حکمت، به معنای علم محکم و استوار و به دور از خطاست که هدف درست و راه رسیدن به آن را نشان می‌دهد و مانع لغزش‌ها و تباهی‌ها می‌شود. انسان حکیم، به درجاتی از بصیرت و روشن‌بینی می‌رسد که می‌تواند در شرایط سخت و پیچیده، حق را از باطل تشخیص دهد و گرفتار باطل نشود.

(درس ۴، صفحه ۴۸)

۲۲۰- گزینه ۴»

(فرزین سماقی)

امروزه شیطان از همان نوع دامی که برای کشاندن حضرت یوسف (ع) به گناه و فساد گسترده بود، به صورت‌های گوناگون برای انسان‌ها پهن کرده است. مقاومت در برابر این دام‌ها، نیازمند روی آوردن به پیشگاه خداوند و پذیرش خالصانه فرمان‌های اوست.

(درس ۴، صفحه ۴۹)

۲۲۱- گزینه ۱

(میثم حاشمی)

افکار و اعتقادات هر فرد مهم‌ترین عامل در تعیین هدف‌ها و رفتارهای اوست. زندگی توحیدی نیز شیوه‌ای از زندگی است که ریشه در جهان‌بینی توحیدی دارد.
(درس ۳، برگرفته از سؤال ۲۰ امتحان نهایی ری ۱۴۰۱، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۲۲۲- گزینه ۳

(میثم حاشمی)

خداوند در سوره فرقان آیه ۴۳ می‌فرماید: «مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا» آیا دیدی آن کسی را که هوای نفس خود را معبود خود گرفت، آیا تو ضامن او می‌باشی و [به دفاع از او بر می‌خیزی]؟
تسلیم بودن در برابر امیال نفسانی و فرمان‌پذیری از طاغوت باعث می‌شود تا شخص درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد.
(درس ۳، برگرفته از امتحانات مدارس، صفحه ۳۳۳)

۲۲۳- گزینه ۴

(میثم حاشمی)

قسمت (الف): شعر به‌درستی به توحید عملی اشاره دارد.
قسمت (ج): صحیح است، چون ایمان همه افراد یکسان نیست و دارای شدت و ضعف می‌باشد.
در گزینه «۳» قسمت (الف) و (ج) صحیح هستند.
در گزینه «۴» تمام موارد غلط است.

پروسی نادرستی سایر موارد:

قسمت (ب): انسان موحد باور دارد که شواری‌های زندگی نشانه بی‌مهری خداوند نیست، بلکه آن را نشانه‌ای برای رشد و شکوفایی می‌داند.
قسمت (د): انسانی که خداوند را به‌متنوع تنها خالق این جهان پذیرفته است و اعتقاد دارد که خداوند پروردگار هستی است، رفتاری منتسب با این اعتقاد خواهد داشت.
در قسمت (هـ)، هر فردی منتسب با اعتقادات خود، پایه زندگی خود را می‌سازد.
(درس ۳، برگرفته از امتحانات مدارس، صفحه‌های ۳۰ و ۳۲)

۲۲۴- گزینه ۲

(مرضی مسسنگیر)

این آیه به توحید عملی در بعد اجتماعی اشاره دارد. در آیه می‌خوانیم: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید دشمن من و خودتان را دوست نگیرید، [به‌گونه‌ای که] با آنان مهریانی کنید حال آن‌که آنان به دین حقّی که برای شما آمده است، کفر ورزیده‌اند...»
(درس ۳، برگرفته از سؤال ۲ امتحان نهایی ری ۱۴۰۱، صفحه ۳۵)

۲۲۵- گزینه ۳

(مرضی مسسنگیر)

خداوند تنها ولی و سرپرست جهان است و مخلوقات، جز به اجازه او نمی‌توانند در جهان تصرف کنند. چنین اجازه‌ای به معنی واگذاری ولایت خداوند به دیگری نیست، بلکه بدین معناست که خداوند آن شخص را در مسیر و مجرای ولایت خود قرار داده است. اگر خداوند، پیامبر اکرم (ص) را ولی انسان‌ها معرفی می‌کند، بدین معناست که ایشان را واسطه ولایت خود و رساننده فرمان‌هایش قرار داده است. آیه

شریفه «ما لهم من دونه من ولی» و «لا یشرک فی حکمه احد» آن‌ها هیچ ولی [سرپرستی] جز او ندارند و او در فرمانروایی خویش کسی را شریک نمی‌سازد، یا توحید در ولایت هم‌اولی دارد.

(درس ۲، برگرفته از سؤال ۲ امتحانات نهایی ری ۱۴۰۱، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۲۲۶- گزینه ۲

(مسن بیانی)

خداوند در آیات ۶۰ و ۶۱ سوره یس می‌فرماید: «الم اعهد الیکم یا بنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان انه لکم عدو مبین و ان اعبدونی هذا صراط مستقیم» ای فرزندان آدم، آیا از شما پیمان نگرفته بودم که شیطان را نپرستید که او دشمن آشکار شماست و این‌که مرا پرستید [که] این راه مستقیم است؟

(درس ۴، تدبیر در قرآن، صفحه ۴۳)

۲۲۷- گزینه ۴

(مسن بیانی)

هر عملی از دو جزء تشکیل شده است:
اول: نیت، هدف، قصد و روح عمل که به آن «حسن فاعلی» می‌گویند.
دوم: شکل و ظاهر عمل و کمیت و کیفیت عمل که به آن «حسن فعلی» می‌گویند.
حسن فاعلی بدین معناست که انجام‌دهنده کار دارای نیت الهی باشد. حسن فعلی بدین معناست که کار به‌درستی و به همان صورت که خداوند فرمان داده است انجام شود.

(درس ۴، برگرفته از سؤال ۱۵ امتحان نهایی قرآن ۱۳۹۹، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۲۲۸- گزینه ۱

(مسن بیانی)

اگر فردی تنها برای لاغر شدن و یا سلامت جسم روزه بگیرد، روزه‌اش باطل است چون فاقد حسن فاعلی است.

(درس ۴، برگرفته از امتحانات مدارس، صفحه ۴۵)

۲۲۹- گزینه ۳

(محمدمهری فائزعلی)

بیت «به پیندگان آفریده را / نیستی، مرجان دو پیسته را» اشاره به عدم توانایی چشم مادی در مشاهده خداوند دارد که این مفهوم با آیه «لا تدركه الابصار: چشم‌ها او را در نمی‌یابند» هم‌نوا می‌باشد. خداوند را به وسیله قلب و ملاقات با او می‌توان دید که از برترین هدف‌های زندگی به‌شمار می‌رود.

(درس ۱، برگرفته از سؤال ۲۵ امتحان ری ۱۴۰۱، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۲۳۰- گزینه ۲

(فرزین سناقی)

در میان اعمال واجب، روزه تأثیر خاصی در تقویت اخلاص دارد و علت واجب شدن روزه از دیدگاه امام علی (ع) این است که خداوند اخلاص مردم را بیارماید.

(درس ۴، برگرفته از سؤال ۴ امتحان نهایی قرآن ۱۴۰۴، صفحه ۴۸)

زبان انگلیسی ۳

۲۳۱- گزینه ۱

(رسمت اله استیری)

ترجمه جمله: «اولین کتاب به زبان فارسی در مورد بیماری‌های کودکان توسط دکتر قریب نوشته شد، مگر نه؟»

نکته مهم درسی:

سؤال کوتاه باید مضمی باشد چون جمله مثبت است (رد گزینه‌های ۳ و ۴). از سوی دیگر، در ساخت دنباله سؤالی باید از ضمیری استفاده کنیم که جایگزین فاعل جمله شده است (رد گزینه ۳).

(گراف)

۲۳۲- گزینه ۳

(رسمت اله استیری)

ترجمه جمله: «دختر جوان وقتی پدرش سرش داد زد، زیر گریه زد، مگر نه؟»

نکته مهم درسی:

جمله‌ای را که با «when» شروع می‌شود را برای ساخت «tag» سلاک قرار نمی‌دهیم (رد گزینه‌های ۱ و ۴). با توجه به زمان فعل «shouted» مشخصاً زمان جمله گذشته است و باید از فعل کمکی «did» استفاده کنیم (رد گزینه ۲).

(گراف)

۲۳۳- گزینه ۲

(۲ بین رفمانی)

ترجمه جمله: «شما می‌توانید همین حالا یا پس از دریافت سفارش خود وجه را پرداخت کنید.»

نکته مهم درسی:

برای بیان انتخاب بین دو چیز از حرف ربط «or» به معنای «یا» استفاده می‌کنیم.

(گراف)

۲۳۴- گزینه ۲

(رسمت اله استیری)

ترجمه جمله: «علاوه بر تمیز کردن اتاق، به مامان در شستن ظرف‌ها هم کمک کردم.»

- (۱) نتیجه
(۲) علاوه
(۳) وضعیت، شرط
(۴) دلیل

(واژگان)

۲۳۵- گزینه ۱

(رسمت اله استیری)

ترجمه جمله: «فر پلیس سعی کرد اطلاعات بیشتری در مورد تصادف از شاهد حادثه به دست آورد.»

- (۱) بیرون کشیدن، استخراج کردن
(۲) نشان دادن
(۳) وصل کردن
(۴) تأیید کردن

(واژگان)

۲۳۶- گزینه ۳

(بینا قربانپور)

ترجمه جمله: «وقتی تصمیم گرفتی به دوست در انجام تکالیفش کمک کنی، انتخاب خیلی خوبی کردی.»

- (۱) فعالیت
(۲) حقیقت
(۳) انتخاب
(۴) تضاد

(واژگان)

ترجمه متن درک مطلب:

تلفن‌های همراه بخش مهمی از جامعه ما هستند و استفاده اصلی آن‌ها ارتباط است. آن‌ها با دادن قدرت تعامل با دنیا به دانش‌آموزان، آن‌ها را با بقیه جهان در ارتباط نگه می‌دارند. در گذشته، اگر یادتان می‌رفت ناهارتان را بیاورید، باید به دفتر مدرسه برای تماس با خانه اتکا می‌کردید. حالا، دانش‌آموزان توانایی آن را دارند که مشکلات خود را حل کرده و یا برخی از شرایط اضطراری به تنهایی مقابله کنند.

تلفن‌های همراه همچنین به دانش‌آموزان اجازه می‌دهند یا دوستان و دانش‌آموزان در مدارس دیگر در ارتباط باشند. اگرچه روابط بهتر مستقیماً برای آموزش مفید نیست، اما می‌تواند به عزت نفس یا لایه و کاهش انزوا منجر شود، که برای همه خوب است. به همین ترتیب، تلفن‌های همراه دوربین‌دار به دانش‌آموزان اجازه می‌دهند خاطراتی را ثبت کنند که به ساخت یک فرهنگ مدرسه‌ای قوی کمک می‌کند. در برخی موارد، آن‌ها می‌توانند به توان مستندی برای رفتارهای نادرست عمل کنند زیرا مدرک فراهم می‌کنند و از رفتارهای بد جلوگیری می‌کنند.

از نظر آکادمیک، تلفن همراه می‌تواند از درس‌هایی که ممکن است نیاز به مرور بعدی داشته باشند، فیلم یا صدا ضبط کند. و فقط تصور کنید اگر کلاس‌ها به راحتی برای دانش‌آموزان غایب ضبط می‌شدند، چه می‌شد اگر حتی می‌شد آن‌ها را به صورت زنده پخش کرد و فوراً از خانه دید؟

۲۳۷- گزینه ۱

(معمدوری زقلاوی)

ترجمه جمله: «ایده اصلی متن چیست؟»

«اهمیت تلفن‌های همراه در ارتباطات و آموزش»

(درک مطلب)

۲۳۸- گزینه ۲

(معمدوری زقلاوی)

ترجمه جمله: «کلمه «they» در پاراگراف «۱» به چه چیزی اشاره دارد؟»

«تلفن‌های همراه (Cell phones)»

(درک مطلب)

۲۳۹- گزینه ۱

(معمدوری زقلاوی)

ترجمه جمله: «بر اساس متن، تلفن‌های همراه به دانش‌آموزان کمک می‌کنند ...»

«با دنیا تعامل داشته باشند»

(درک مطلب)

۲۴۰- گزینه ۴

(معمدوری زقلاوی)

ترجمه جمله: «کدام یک از موارد زیر بر اساس متن درست است؟»

«دانش‌آموزان می‌توانند درس‌ها را برای مرور بعدی ضبط کنند.»

(درک مطلب)

دفترچه پاسخ

آزمون هوش و استعداد
(دوره دوم)
۱۶ آبان

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه تولید

مسئول آزمون	حمید لنجان‌زاده اصفهانی
مسئول دفترچه	حامد کریمی
ویراستار	آرین غلامی
طراحان	حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حمید گنجی، حامد کریمی، امیر حسین افجه، علی کریمی فرع، فرزاد شیرمحمدلی
حروف‌چینی و صفحه‌آرایی	معصومه روحانیان
ناظر چاپ	حمید عباسی

مدیر گروه مستندسازی	محیا اصغری
مسئول درس مستندسازی	علیرضا همایون‌خواه
ویراستار مستندسازی	ستایش یآوری

استعداد تحصیلی

۲۵۱- گزینه ۱

(نام، کرمی)

متن از اقداماتی سخن می‌گوید که شخص پیش از نتیجه‌گیری، اغلب ناخودآگاه، انجام می‌دهد که برابر نتیجه ناخوشایندی که «محمّل» است بهانه‌ای داشته باشد.

(نگین متن، هوش کلان)

۲۵۲- گزینه ۴

(نام، کرمی)

در انتهای متن، از اکتفای نظام آموزشی به برجستگی دانش‌آموزان به صفات «بی‌مسئولیت» و «تنبلی» انتقاد و آن، ادامه‌دهنده مشکل شمرده شده است، نه حل‌کننده آن. پس در انتهای متن هم باید به همین موضوع اشاره کند. این کار، چرخه معیوب ترس از شکست و نقصان‌گرایی خودبازدارنده را تداوم می‌بخشد.

(زرگ متن، هوش کلان)

۲۵۳- گزینه ۳

(نام، کرمی)

حرف «بی» در انتهای واژه «عامل» معنا و کاربرد «تکره وحده» دارد؛ یک عامل

(سالمان واژه‌ها، هوش کلان)

۲۵۴- گزینه ۳

(عبید اصفهانی)

واژه «فرصت‌سوزی» سه جزء دارد و دیگر واژه‌ها چهار جزء:

خودبازدارنده: خود + باز + دار + تده

برهم‌کنش: بر + هم + کن + ش

دانشگاهی: دان + ش + گاه + ی

فرصت‌سوزی: فرصت + سوز + ی

بی‌سازوکار: بی + ساز + و + کار

(سالمان واژه‌ها، هوش کلان)

۲۵۵- گزینه ۱

(عبید اصفهانی)

«سنگ» «سپو» را می‌شکند و صدا، سکوت را.

(روابط بین واژگان، هوش کلان)

۲۵۶- گزینه ۳

(عبید اصفهانی)

در الگوی صورت سؤال، حرف‌های چهارم، سوم و دوم هر کلمه با همین ترتیب حرف‌های اول و دوم و سوم کلمه بعد است. پس باید سه حرف نخست کلمه جایگزین علامت سؤال «مار» باشد که در واژه «مارمولک» چنین هست.

(روابط بین واژگان، هوش کلان)

۲۵۷- گزینه ۳

(عبید اصفهانی)

در شکل صورت سؤال، تعریف اعم از تعریف‌شونده است. در گزینه‌ها: قوم‌وحوش، ممکن است انسان‌هایی باشد که شخص با آن‌ها رابطه‌ای بر مبنای خون ندارد.

مرتج، دقیقاً شکلی است که همه ویژگی‌های مستطیل و همه ویژگی‌های لوزی را دارد.

انسان، یکی از جاندارانی است که برای زنده‌ماندن، به هوا، آب و غذا احتیاج دارد. اما هر جاندار که برای زنده‌ماندن، به هوا، آب و غذا احتیاج دارد، انسان نیست. در واقع این تعریف، اعم از تعریف‌شونده است.

مثلث، شکلی است که مجموع زوایای داخلی آن ۱۸۰ درجه است، ولی تنها برخی مثلث‌ها زاویه‌ای ۹۰ درجه دارند.

(اتساب اربعه، هوش کلان)

۲۵۸- گزینه ۳

(کتاب «زیرین نغم»)

از عبارت «ج» نتیجه می‌شود که هیچ مرد فرانسوی متأهل نیست و هیچ مرد آلمانی مجرد نیست. از عبارت «ب» می‌دانیم زوجی در جمع هست که یکی از آن‌ها فرانسوی است، ولی مرد فرانسوی متأهل نداریم. پس حتماً این ازدواج بین یک زن فرانسوی و یک مرد آلمانی انجام شده است. همچنین از آن‌جا که آلمانی‌ها طبق عبارت «الف» تماماً یک جنس دارند، زن آلمانی در جمع نیست. گفته‌های بالا به‌طور خلاصه در جدول‌های زیر جمع شده است که در آن علامت «✓» یعنی «هست» و علامت «×» یعنی «نیست» و علامت «؟» یعنی از بودن یا نبودن آن اطلاعی نداریم:

آلمانی فرانسوی

مجرد	×	?
زن؛ متأهل	×	✓

آلمانی فرانسوی

مجرد	×	✓
مرد؛ متأهل	✓	×

پس «هیچ زن آلمانی مجردی در جمع نیست» و «حداقل یک زن فرانسوی متأهل در جمع هست». ولی «هیچ مرد و زن آلمانی مجردی در جمع نیست» (تفصیلات، هوش منطقی ریاضی)

۲۵۹- گزینه ۱

(کتاب «زیرین نغم»)

طبق جدول‌های پاسخ سؤال قبل، از بودن یا نبودن زن فرانسوی مجرد در جمع اطلاعی نداریم. مرد آلمانی مجرد و زن آلمانی مجرد در جمع نیست. مرد آلمانی متأهل نیز حتماً در جمع هست.

(تفصیلات، هوش منطقی ریاضی)

$$\Rightarrow C = \frac{5}{6} \times 12 = 10$$

(نمودار: هوش منطقی ریاضی)

(قرارداد شهرمردانی)

۲۶۵- گزینه ۱

داریم:

$$\hat{A} + \hat{B} + \hat{C} + \hat{D} = 260^\circ$$

$$\Rightarrow \hat{B} + \hat{D} = (260^\circ - (60^\circ + 72^\circ)) = 228^\circ$$

$$\hat{D} = \Delta \hat{B} \Rightarrow \hat{D} = \Delta \hat{B} \Rightarrow \hat{B} + \Delta \hat{B} = 228^\circ$$

$$\Rightarrow \hat{B} = \left(\frac{228}{2}\right)^\circ = 114^\circ \Rightarrow \hat{D} = 114^\circ$$

$$\hat{C} = 60^\circ, C = 180^\circ \Rightarrow C = \left(\frac{60^\circ}{360^\circ}\right) \times \text{کل}$$

همچنین:

$$= \frac{1}{6} = \text{کل} = 180^\circ \Rightarrow \text{کل} = 1080^\circ$$

در نهایت:

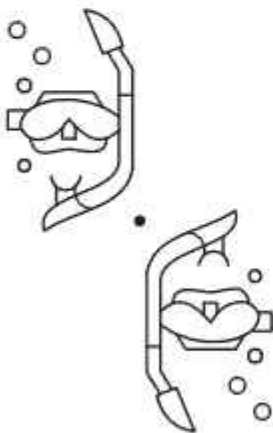
$$\frac{(\hat{D} - \hat{A})}{360^\circ} = \frac{D - A}{\text{کل}} \Rightarrow \frac{190^\circ - 72^\circ}{360^\circ} = \frac{D - A}{1080^\circ} \Rightarrow D - A = 252$$

(نمودار: هوش منطقی ریاضی)

(فصلنامه: ریاضی)

۲۶۶- گزینه ۱

تفاوت نقطه‌ای شکل صورت سؤل، همان دوران صد و هشتاد درجه‌ای است:

(قرینه‌یابی: هوش غیرکلامی)

(قرارداد شهرمردانی)

۲۶۷- گزینه ۲

شکل گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» از دوران یکدیگر حاصل می‌شود. ولی

شکل گزینه «۲» متفاوت است. در این شکل، علامت Z باید به جای S

قرار گیرد تا این شکل نیز با سایر گزینه‌ها یکسان شود.

(شکل متفاوت: هوش غیرکلامی)

(علی‌گرمی: فرغ)

۲۶۰- گزینه ۱

«ب» گفته است «الف» دروغ می‌گوید اما «ج» هم حرف «الف» را تکرار می‌کند و «د» نیز او را راستگو می‌داند. پس اگر «ب» راستگو باشد، سه نفر دروغگو هستند که ممکن نیست. پس «ب» دروغگوست. «ه» نیز دروغگوست که خود را دزد معرفی کرده است، چون «الف» دزد است.

(منطق: هوش منطقی ریاضی)

(علی‌گرمی: فرغ)

۲۶۱- گزینه ۳

نیلوفر دخترخاله شبنم و دخترخاله نرگس است. پس شبنم و نرگس یا خواهر یکدیگرند یا دخترخاله هم. پس در هر حالت، بنفشه که زن دایی شبنم است، باید زن دایی نرگس هم باشد.

زن دایی شبنم = دایی شبنم — مادر شبنم — خاله شبنم
بنفشه

نیلوفر شبنم

(نسبت‌های قائم‌اثری: هوش منطقی ریاضی)

(امیرسین: آینه)

۲۶۲- گزینه ۲

از ابتدای سال ما تا روز چهارم آبان، ۲۲ روز است.

$$6 \times 31 + 30 + 4 = 220$$

که این زمان برای ساکنان «ز» برابر است با ۱۳۲ روز:

$$\frac{24}{40} \times 220 = 132$$

هر ماه این سیاره بیست روز است، پس در ماه هفتم و روز دوازدهم هستیم:

$$132 = 6 \times 20 + 12$$

(تعیین: هوش منطقی ریاضی)

(امیرسین: آینه)

۲۶۳- گزینه ۲

ساعت اول هر ده دقیقه، یک دقیقه جلو می‌افتد. یعنی در هر ۱۰۴ دقیقه، ۱۱۴ دقیقه پیش می‌رود. ساعت دوم نیز در هر پانزده دقیقه یک دقیقه عقب می‌ماند، یعنی در هر ۱۵۴ دقیقه، ۱۴۴ دقیقه پیش می‌رود. پس اختلاف دو ساعت در t دقیقه، برابر است با:

$$\frac{11}{10}t - \frac{14}{15}t = \left(\frac{33-28}{30}\right)t = \frac{1}{6}t$$

برای آن‌که این دو ساعت دوباره عددی یکسان را نشان دهند، باید ۱۲ ساعت بگذرد، یعنی $12 \times 60 = 720$ دقیقه.

$$\frac{1}{6}t = 720 \Rightarrow t = 4320$$

(ساعت: هوش منطقی ریاضی)

(قرارداد شهرمردانی)

۲۶۴- گزینه ۳

داریم:

$$\hat{A} = 72^\circ, \hat{C} = 60^\circ \Rightarrow \frac{C}{A} = \frac{60}{72} = \frac{5}{6}, A = 12$$

۲۶۸- گزینه «۴»

(نقشه راسخ)

در الگوی صورت سؤال:

در سطر اول، خانه کوچک رنگی هر بار یک واحد به سمت راست حرکت می‌کند.

در سطر دوم، خانه اول و سوم مربع‌های اول و سوم رنگی است و خانه دوم و چهارم مربع‌های دوم و چهارم.

در سطر سوم، خانه رنگی هر بار یک خانه به سمت چپ حرکت می‌کند.

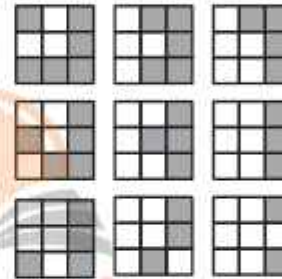
در سطر چهارم، خانه سمت چپ همواره رنگی است.

(الگوی قطری، هوش غیرکلامی)

۲۶۹- گزینه «۲»

(نقشه راسخ)

در هر یک از نه مربع بزرگ صورت سؤال، یکی از نه مربع کوچک که نشان‌دهنده جایگاه آن مربع است، رنگی است: به جز این، در هر مربع بزرگ، یک مربع کوچک رنگی بیش‌تر از مربع سمت راست و کم‌تر از مربع بالایی، رنگی شده است.

(ماتریس، هوش غیرکلامی)

۲۷۰- گزینه «۴»

با ۱۸۰ درجه دوران، شکل صورت سؤال به شکل گزینه «۴» تبدیل می‌شود.

(دوران، هوش غیرکلامی)